

HÁZIORVOS-GYÓGYSZERÉSZ EGYÜTTMŰKÖDÉS FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI ÉS TAPASZTALATAI KÖZFORGALMÚ GYÓGYSZERTÁRAKBAN (polifarmáciás betegek gyógyszerbiztonsági ellenőrzése vezetői és adherencia fókusszal)

Somogyi Orsolya

2019. október 26.

Gyógyszerellátási szakirány, gyógyszertár üzemeltetés, vezetés
III.év

E-mail: somogyi.orsolya@pharma.semmelweis-univ.hu

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

I. SZAKMAI HÁTTÉR

(jogszabályok, felhasználható irányelvek, protokollok és segédanyagok - módszertan)

Mit használjak a projektmunka szakmai kivitelezéséhez?

SEMMELWEIS EGYETEM

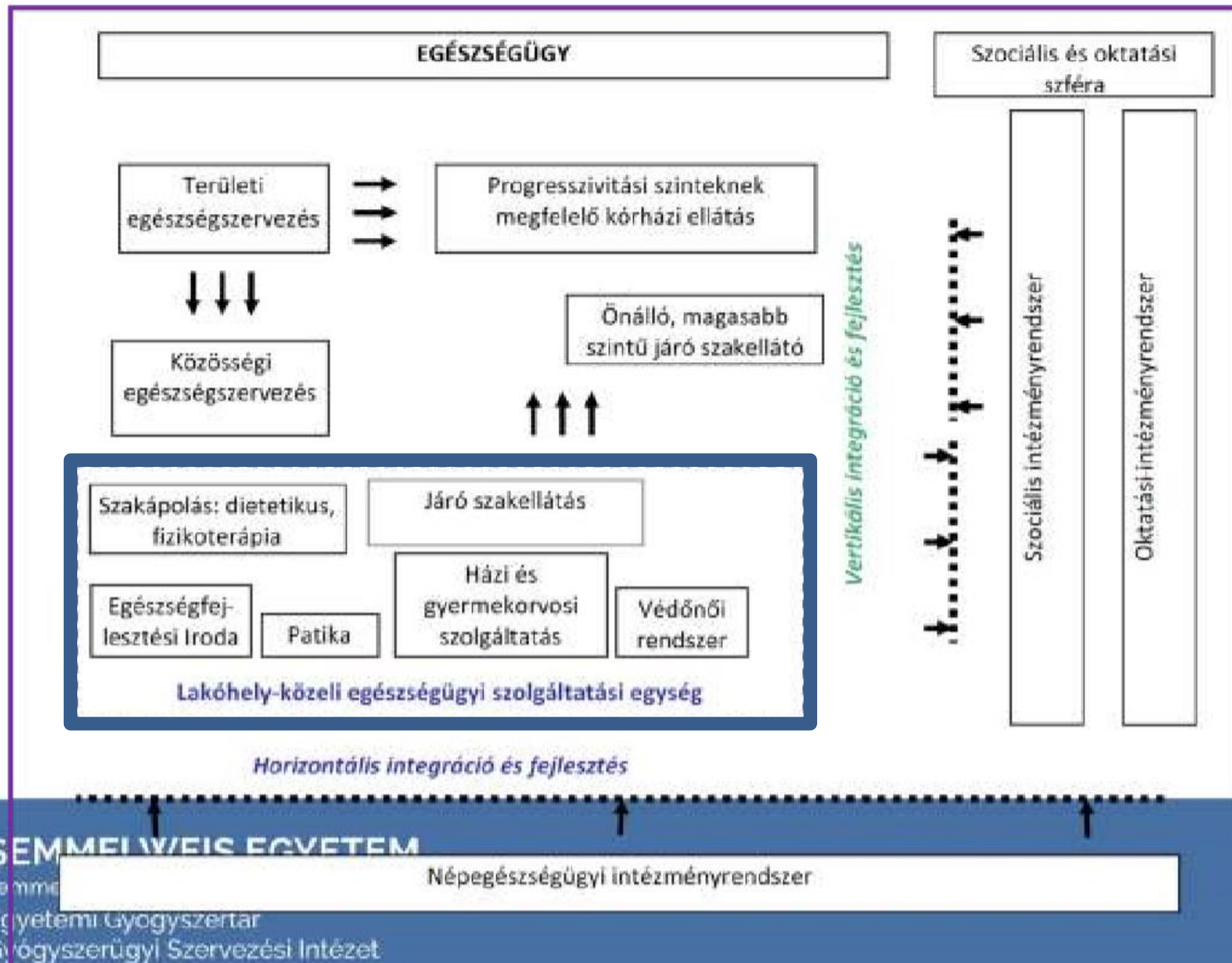
semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

A lakóhely közeli egészségszolgáltatás „víziója” grafikus összefoglalás

Szakmai háttér 1.

JOGSZABÁLYI VONATKOZÁSOK

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

Alapszintű gyógyszerészi gondozás keretében végzett gyógyszerbiztonsági ellenőrzés 1.

44/2004 ESZCSM (2013. január 1.-)

- 22/A. §** (1) A gyógyszerek kiszolgáltatása során a gyógyszerésznek és a gyógyszerész szakmai felügyelete alatt a gyógyszert expedáló szakembernek biztosítani kell a gyógyszerbiztonság, az ellátásbiztonság, a megfelelő minőségű szolgáltatás és a költség-hatékonyság érvényesülését.
- (2) ...valamennyi gyógyszerkiadás esetében gyógyszerbiztonsági ellenőrzést kell végezni ..., egyidőben kiváltott gyógyszerek esetében
- (3) ... gyógyszerész, vagy a felügyelete alatt álló expedáló szakember...
- a) részletes betegtájékoztatást ad;
 - b) a klinikailag jelentős interakciókat feltárja;
 - c) az azonos hatóanyagú, de eltérő nevű gyógyszerek párhuzamos szedési kockázata...;
 - d) a beteget tájékoztatja a lehetséges betegség megelőzési módokról;
 - e) felderíti a betegnél jelentkező mellékhatásokat;
 - f) ismételt gyógyszerkiváltás esetén kérdésekkel vizsgálja a beteg együttműködését.
- **22/B. §** a gyógyszerek kiadását kizárólag gyógyszerész végezheti, gyógyszerész bevonása szükséges:
- a) ... klinikailag jelentős interakció...,
 - b)a beteg klinikailag jelentős mellékhatást tapasztalt,
 - c) párhuzamos gyógyszer alkalmazásának veszélye fennáll, beteg-együttműködési hiány azonosított,
 - d) nemzetközi szabadnéven történő gyógyszerrendelés esetén,
 - e) a beteg kérésére, vagy f) a gyógyszertári szakasszisztens kezdeményezésére.
- **22/C. §** A gyógyszerész a beteg részére a gyógyszerbiztonsági ellenőrzés keretében biztosítja a kiadásra, valamint korábban kiváltásra kerülő gyógyszerek tekintetében a gyógyszerelési problémák felmérését, és az azok megoldására történő javaslatlételt.

41/2007 EüM rendelet: *a gyógyszertárat orvosi diagnózis nélkül felkereső beteg, és a vényköteles kiszolgálással kapcsolatos tájékoztatásról és szolgáltatásokról...*

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

Alapszintű gyógyszerészi gondozás keretében végzett gyógyszerbiztonsági ellenőrzés 2.

1997. évi XLVII. törvény az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről (2013. április 1.)

14/A § (3) – (5) amennyiben az érintett ezt írásban vagy elektronikus kapcsolattartás keretében nem tiltotta meg, megismerheti a gyógyszerellátásban részesülő biztosított által, a kötelező egészségbiztosítás terhére igénybevett, gyógyszereléssel kapcsolatos **egy éven belüli adatokat** – **ide nem értve a mentális és viselkedészavarok kezelésére, valamint a szexuális úton terjedő betegségek kezelésére** szolgáló gyógyszerekre vonatkozó adatokat – úgy, hogy az adatokat az egészségbiztosítási szerv elektronikus formában biztosítja számára. A gyógyszerész – az adatok rögzítése nélkül – **a gyógyszer nevét, mennyiségét és a kiváltás idejét** ismerheti meg. Az érintettet a tiltakozás lehetőségéről tájékoztatni kell. Az érintett tiltakozását megteheti az egészségbiztosítási szervnél vagy a gyógyszerésznél. Ha az érintett tiltakozását a gyógyszerésznél tette, azt a gyógyszerész haladéktalanul köteles továbbítani az egészségbiztosítási szerv részére. Az érintett aláírásával igazolja a betekintés megtörténtét.

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

A projektmunka során biztosítjuk
Nektek az elérésüket a szakképzés
honlapján, illetve majd az
E-learning rendszerbe is fel fognak
kerülni!

Szakmai háttér 2.

SZAKMAI IRÁNYELVEK

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

Alapszintű gyógyszerészi gondozás keretében végzett gyógyszerbiztonsági ellenőrzés szakmai irányelve

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA –
EGÉSZSÉGÜGYÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁRSÁG

EGÉSZSÉGÜGYI SZAKMAI KOLLÉGIUM

Alapszintű gyógyszerészi gondozás keretében végzett gyógyszerbiztonsági ellenőrzés

Szakmai Irányelv

a.01 verzió
megjelenés előtti verzió
<egyedi azonosító: 001074>
2013.03.27.

- **Minősbiztosított, jogszabályi gyógyszerbiztonság** feltételek érvényesülése.
- **Alapvető** betegbiztonsági **kérdések** tisztása.
- **Alapvető** gyógyszerbiztonsági **kérdések** tisztása.
- A betegek **megfelelő tájékoztatást** kapjanak.
- A betegek megfelelő **tanácsot** kapjanak az **életvitelükre**.
- A beteg **együttműködés** javítása.

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

Általános alapelvek

„A gyógyszerész a beteg részére a gyógyszerbiztonsági ellenőrzés keretében biztosítja a kiadásra, valamint szükség esetén a korábban kiváltásra kerülő gyógyszerek tekintetében a **gyógyszerelési problémák felmérését, és az azok megoldására történő javaslattételt**”

A gyógyszerkiadás folyamatát úgy kell megszervezni, hogy az előírt esetekben a **gyógyszerész személyes közreműködése biztosított legyen.**

A gyógyszer expedálás során szükségessé váló, **NEAK adatbázisba történő betekintést csak gyógyszerész végezheti,** és a betekintés tényét a beteg aláírásával igazolja az orvosi vényen, vagy nyugtán, illetve expedálás elmaradása esetén külön nyomtatványon.

A betegtájékoztatást nyugodt körülmények között, **betegre szabottan, a betegjogok és a titoktartás szabályait** betartva kell végezni.

A gyógyszerész, amennyiben szakmailag indokoltnak tartja, **szóban vagy írásban tájékoztatja a gyógyszert rendelő orvost** (szakorvost vagy a háziorvost), az észlelt gyógyszerelési problémákról és kezdeményezi a szükséges lépések megtételét.

Gyógyszerbiztonsági ellenőrzés (szakmai irányelv) 1.

Klinikailag jelentős interakciók feltárása

6. A gyógyszerész (szakmai ismeretei alapján és a számítógépes program segítségével) értékeli, hogy az adott betegnél több gyógyszer kiváltása esetén, a kiváltott gyógyszerek között lehet-e interakció, beleértve a vény nélküli gyógyszereket is.

- Amennyiben klinikailag jelentős interakció kockázata áll fenn, az interakcióval kapcsolatos teendőket a gyógyszerésznek kell végeznie.

- Az interakció vizsgálata során törekedni kell arra, hogy az interakció vizsgálata a korábban kiváltott gyógyszerekkel is megtörténjék. .

7. Ha az interakció klinikailag jelentős következménnyel járhat, a felíró orvost tájékoztatni kell.

8. Ha a felíró orvossal az expedálás közbeni egyeztetés nem lehetséges és klinikailag jelentős interakció lehetősége fennáll, az interakcióban részt vevő gyógyszereket együttesen a betegnek nem lehet kiadni.

Azonos hatóanyagú, de eltérő nevű gyógyszerek párhuzamos szedésével járó kockázatok feltárása

9. A párhuzamos gyógyszeralkalmazás kockázatát a felírt gyógyszerek vonatkozásában vizsgálni kell.

10. Ha ismételt gyógyszer-felírás, eltérő néven történő többszörös felírás, eltérő kiszerelésben vagy hatáserősségben történő gyógyszerfelírás történt, illetőleg abban az esetben, ha az egymást követő gyógyszerfelírások következtében párhuzamos gyógyszeralkalmazás kockázata áll fenn, a felíró orvos tájékoztatása szükséges.

11. Ha az orvosi egyeztetés nem történt meg, a gyógyszerek expedálását mérlegelni kell.

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

Gyógyszerbiztonsági ellenőrzés (szakmai irányelv) 2.

A betegnél jelentkező mellékhatás gyanújának felderítése

12. A gyógyszerészek jogszabályban rögzített kötelessége a tudomásukra jutó, a gyógyszer használatával feltételezhetően összefüggésbe hozható mellékhatások jelentése a GYEMSZI-OGYI részére.
13. A gyógyszer mellékhatás kockázatát meghatározott szempontok szerint kell felmérni.
14. Súlyos mellékhatás gyanúja esetén a felíró orvos haladéktalan tájékoztatása szükséges.
15. Ha az orvossal való egyeztetésre nem került sor, a mellékhatásért felelős gyógyszer(ek) közül a kockázat-haszon értékelésnek megfelelően kell dönteni a gyógyszer kiadásáról, vagy a kiadás megtagadásáról.
16. Ha a mérlegelés eredménye pozitív, a gyógyszert nem szabad kiadni.

Gyógyszerbiztonsági ellenőrzés gyógyszerhelyettesítés során

17. A helyettesítés jogilag szabályozott.
18. A helyettesítő készítmény kiválasztása során fel kell mérni, hogy a helyettesítés biztonságos, a beteg számára elfogadható változtatást eredményez-e. A gyógyszerésznek, a beteggel egyetértésben kell meghoznia a helyettesítésről szóló döntést.

Gyógyszerbiztonsági ellenőrzés nemzetközi szabadnéven történő gyógyszerrendelés esetén

19. Nemzetközi szabadnéven történő gyógyszerrendelés esetén az expedálás megkezdése előtt a gyógyszerész tisztázza gyógyszer kiváltójával, hogy van-e tudomása a gyógyszert szedőnél gyógyszer- vagy egyéb (pl. étel) allergiáról, vagy egyéb (pl. étel-) érzékenységről.
20. Ha a beteg első esetben váltja ki az adott hatóanyagú gyógyszert, a kiválasztás során kiemelten tájékoztatni kell az egyenértékű készítmények alkalmazási szempontjairól, hatásosságra és költségekre vonatkozó jellemzőiről.
21. Ha a beteg már váltott ki nemzetközi szabadnéven rendelt hatóanyagból gyógyszert, meg kell próbálni annak azonosítását.
22. A gyógyszerkészítmény kiválasztására vonatkozó döntést a gyógyszerész által elmondottakat figyelembe véve, a beteg hozza meg.

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

Gyógyszerbiztonsági ellenőrzés (szakmai irányelv) 3.

BETEGTÁJÉKOZTATÁS

23. A betegtájékoztatást betegre szabottan, nyugodt körülmények között, a betegjogok és a titoktartás szabályait betartva kell végezni.

24. Első alkalommal felírt gyógyszer esetében, a gyógyszerész ismerteti a készítmény alkalmazásához kapcsolódó alapvető ismereteket.

25. A beteg által már ismert, korábban illetve folyamatosan szedett gyógyszerek esetében a konzultáció során az expedíáló szakembernek meg kell győződnie arról, hogy a beteg gyógyszereszedéssel kapcsolatos tájékozottsága megfelelő-e.

26. Minden tájékoztatás során fel kell hívni a beteg figyelmét a gyógyszeres dobozban lévő írott betegtájékoztatóra, valamint arra, hogy további kérdés esetén a gyógyszerertárból való távozást követően is nyugodtan kérdezhet.

BETEGEGYÜTTMŰKÖDÉS (ADHERENCIA)

27. Ismételt gyógyszerkiváltás esetén, ha a beteg maga váltja ki a gyógyszerét, a gyógyszerész - a beteggel folytatott konzultáció keretei között - vizsgálja, hogy a beteg gyógyszereszedési együttműködése megfelelő-e.

28. Non-adherencia gyanúja esetén, annak részleteire vonatkozóan, további vizsgálódás indokolt:

- fel kell mérni annak gyakoriságát;
- ki kell deríteni, hogy melyik gyógyszer(ek) esetében fordult elő;
- a gyógyszerésznek kategorizálnia kell, hogy szándékos, vagy nem szándékos non-adherencia áll a gyógyszereszedés elmulasztásának hátterében;
- törekedni kell az ok feltárására.

29. Szándékos non-adherencia esetén a gyógyszerész mérlegeli, hogy az orvos tájékoztatása szükséges-e, vagy a beteg megfelelő tájékoztatásával, gyógyszer-helyettesítéssel, egyéb beavatkozással meg tudja oldani a problémát.

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszerter

Egyetemi Gyógyszerár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

**Ezeket az ajánlásokat részletezve is
tartalmazza az irányelv!**

További a projekthez kapcsolható szakmai irányelvek, 2018

- Asztma
- COPD
- Akut derékfájás
- Jóindulatú prosztata megnagyobbodás
- (Várandósgondozás)

Elérhetőség:

<https://kollegium.aEEK.hu/Iranyelvek/Index>

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

Szakmai háttér 3.

SZAKMAI PROTOKOLLOK

SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

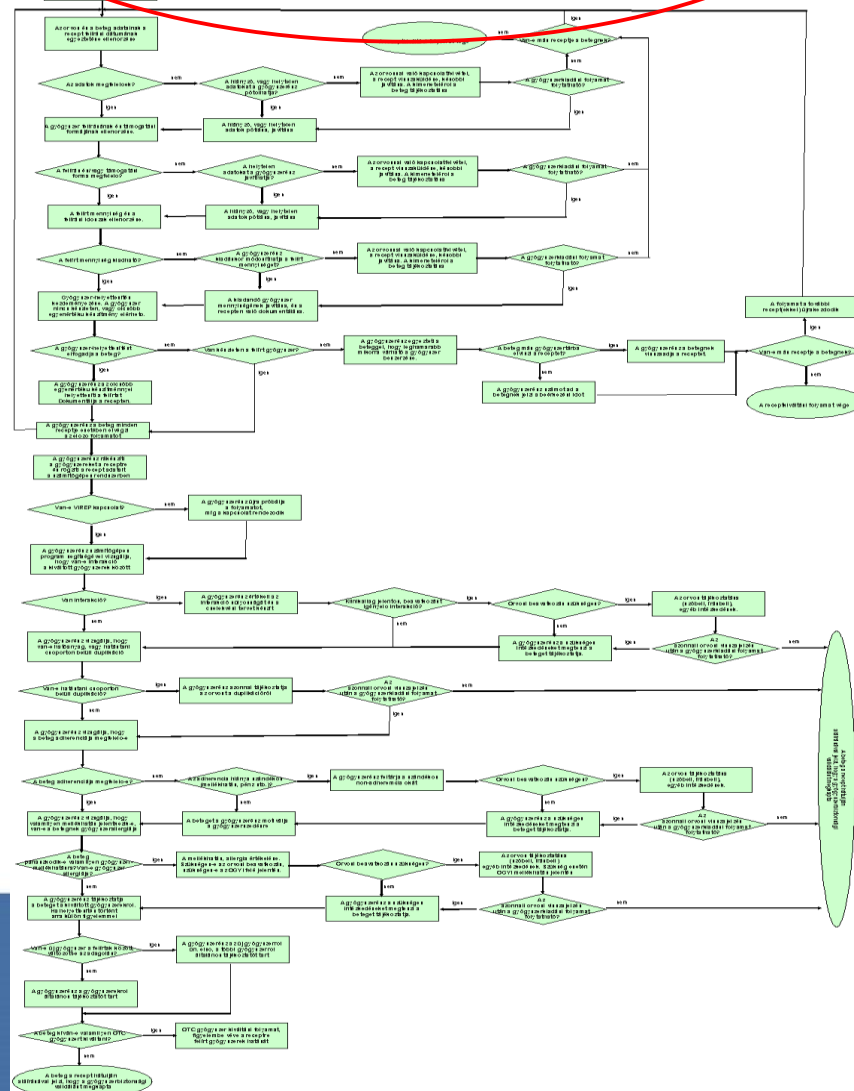
Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

~~Gyógyszerbiztonsági validálás protokollja 1.0~~

- (Ki végezheti?)

- 1.
- Gyógyszerbiztonsági validálás protokollja 1.0.
-
- ```
graph TD; Start([Rendszerbevezetés és GYÓGYSZERBIZTONSÁGI ELŐZETES VIZSGÁLAT]) --> D1{Egy receptkártya rendelkezik-e helyes címmel?}; D1 -- Igen --> D2{Rendelt receptkártya rendelkezik-e a helyes adatokkal?}; D1 -- Nem --> A1[A receptkártya a rendszerbevezetésre alkalmas.]; D2 -- Igen --> D3{Egy receptkártya rendelkezik-e a helyes címmel?}; D2 -- Nem --> A2[A receptkártya a rendszerbevezetésre alkalmas.]; D3 -- Igen --> D4{Egy receptkártya rendelkezik-e a helyes címmel?}; D3 -- Nem --> A3[A receptkártya a rendszerbevezetésre alkalmas.]; D4 -- Igen --> A4[A receptkártya a rendszerbevezetésre alkalmas.]; D4 -- Nem --> A5[A receptkártya a rendszerbevezetésre alkalmas.]; A1 --> End([A receptkártyák a rendszerbevezetésre alkalmasak.]); A2 --> End; A3 --> End; A4 --> End; A5 --> End;
```



[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet





## Gyógyszerbiztonsági validálás protokollja 1.0.

[illegible]

- SEMMELWEIS EGYETEM**  
[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)  
 Egyetemi Gyógyszertár  
 Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# A SZEB(B)-protokoll kérdései

A gyógyszeres terápia önkérdései:

- Szükséges?
- Eredményes?
- Biztonságos?

**B**eteg-együttműködés felmérésének felteendő kérdése:

- Előfordult-e, hogy a legutóbbi gyógyszerkiváltás óta nem vette be mindegyik gyógyszerét, vagy nem a megfelelő mennyiségben szedte a gyógyszereit?

*>>> inkább csak egy hosszabb beszélgetésből fog kiderülni! ;)*



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



## A GYÓGYSZERELÉSI PROBLÉMÁK KATEGORIZÁLÁSA

| Szükségesség   |                                                                                                                                                                                                 |
|----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| GYP1           | Gyógyszeresen nem kezelt egészségügyi probléma. A betegnek van olyan betegsége, amelyre szükséges lenne, de nem kap gyógyszeres kezelést.                                                       |
| GYP2           | Indokolatlan gyógyszeresedés okozta egészségügyi probléma. A beteg olyan egészségügyi problémától szenved, amely olyan gyógyszeresedésének a következménye, amelyre nincs szükség a terápiában. |
| Eredményesség  |                                                                                                                                                                                                 |
| GYP3           | Minőségi eredménytelenség. Az adott gyógyszeres kezeléssel a beteg nem éri el a célértékeket, a gyógyszer elégséges hatékonyságának, vagy alkalmazásának hiányosságai miatt.                    |
| GYP4           | Mennyiségi eredménytelenség. Az adott gyógyszeres kezeléssel a beteg nem éri el a célértéket, amely a dózírozási problémákra vezethető vissza.                                                  |
| Biztonságosság |                                                                                                                                                                                                 |
| GYP5           | Minőségi biztonságossági probléma. Gyógyszer okozta egészségügyi probléma.                                                                                                                      |
| GYP6           | Mennyiségi biztonságossági probléma. Gyógyszer dózisa okozta egészségügyi probléma.                                                                                                             |

| Gyógyszerelési probléma                                          | Gyógyszerelési probléma feltételezett oka         |
|------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|
| GYP 1                                                            | Gyógyszerkiválasztás (Szükséges gyógyszer hiánya) |
| GYP 2                                                            | Indokolatlanul alkalmazott készítmény             |
|                                                                  | Hatástani csoporton belüli duplikáció             |
| GYP 3                                                            | Gyógyszerkiválasztás                              |
|                                                                  | Non-adherencia                                    |
| GYP 4                                                            | Dozírozás (adag, gyógyszerforma)                  |
| GYP 5                                                            | Interakció                                        |
|                                                                  | Mellékhatás                                       |
| GYP 6                                                            | Dozírozás (adag, gyógyszerforma)                  |
| Egyéb (pl. egészségműveltségi és beteg-egyttműködési jellemzés): |                                                   |

# Beteg rizikó besorolás

**A nagy kockázatú gyógyszerek esetében gyógyszerészeti expediálás szükséges!!!**

- **idős**
- **várandós**
- **máj, vesefunkciók**
- **pszichés státusz**
- **együttműködés hiány...**

**Nagy kockázatú beteg**

- **új gyógyszer**
- **dózis, adagolás változás**
- **több, mint 5 gyógyszer**
- **szűk terápiás indexűek**
- **nagy interakciós kockázatúak**

**Nagy kockázatú  
gyógyszer**

- **kórházból való elbocsátás**
- **szakorvosi kezelés**
- **több orvostól gyógyszer**
- **orvos váltás, helyettesítés**

**Nagy kockázatú  
ellátórendszeri  
esemény**



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszerter](http://semmelweis.hu/gyogyszerter)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# Gyógyszerelési problémák (GYP-k) megoldása, szakmai kompetenciák fejlesztése

- **Időbeliség:**
  - azonnali változtatás vagy nem sürgős,
  - ez a kommunikációs formát is kijelöli.
- **Kockázat – haszon mérlegelés:**
  - Pl. melyik gyógyszer elhagyása okoz kisebb kockázatot...?
- **Beteg-együttműködés növelése:**
  - OTC, egyéb készítmények alkalmazásának javaslata, leállítása.
  - Párhuzamos gyógyszerelés esetén terápia leállítása.
  - Gyógyszerszedés megfelelősége, időbelisége, körülményei: helyes gyógyszeralkalmazás.
  - Non-adherencia feltárása, csökkentése: szándékos, nem szándékos.
  - Gyógyszerismeret fejlesztése.
- **Orvos-gyógyszerész együttműködés növelése:**
  - Terápia változása (milyen lehetőségek vannak, alternatívák).
  - Hatáserősség változtatása.
  - Dozírozás (adagolás, gyógyszerforma) változtatása.
- **Kommunikációs forma:**
  - Szóbeli, írásbeli (fontos a beteg és az orvos esetében is).



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet





A projektmunka során biztosítjuk  
Nektek a teljes anyag elérését a  
szakképzés honlapján, illetve majd az  
E-learning rendszerbe is fel fog  
kerülni!

Szakmai háttér 4.

# **SZAKMAI SEGÉDANYAG (MÓDSZERTAN):** **JOGSZABÁLYOK, IRÁNYELVEK ÉS** **PROTOKOLLOK ÖSSZEFOGLALÁSA** **ALAPJÁN SEGÉDLETEKKEL KIEGÉSZÍTVE**



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# Gyógyszereim 5xM szakmai segédanyag

## Útmutató

Jelen szakmai anyag összesen 10 pontot dolgoz fel, amelyet érdemes teljes egészében átnézni, elolvasni. Javasoljuk az ebben megtalálható egy oldalas mellékletek és a táblázatok használatát, mert ezek szakmai tartalma alapvetően jól alkalmazhatónak bizonyult a pilot időszak során a gyógyszerárakban (pl. a tára mellett), így segítségükkel megválaszolhatóak a hétköznapi munka során felmerülő kérdések.

1. Kommunikáció
2. Vény nélkül kiadható gyógyszerek expedálása
3. Étrend-kiegészítők, illetve ezekkel a gyakorlatban egyenértékű termékek expedálása
4. Vényköteles gyógyszerek expedálása és az ehhez kapcsolódó betegtájékoztatás
5. Tablettabevétel, tablettafelezés
6. Gyógyszer-gyógyszer interakciók
7. Gyógyszer-élelmiszer interakciók, funkcionális táplálkozás
8. OGYÉI, a szakmai információk tárhelye
9. Gyógyszeres terápia menedzsment - a teljes gyógyszerelés áttekintése
10. Gyógyszerészi gondozáshoz kapcsolódó szakmai irányelvek



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



**Nézzünk meg néhány példát az  
5xM szakmai segédanyag  
segédleteiből!**



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# Vény nélküli gyógyszerek expediálása, folyamatábra

1. A beteg öngyógyszerelési szándékkal érkezik a gyógyszertárba.

2. A lehetséges terápia feltérképezése.  
(A bekezdés)

3. Döntés a megfelelő vény nélküli expediálható gyógyszer kiadásáról.

4. Gyógyszerész tanácsadás a gyógyszerrel és annak alkalmazásáról.  
(B bekezdés)

- ☒ KINEK?
- ☒ MILYEN TÜNETEKRE?
- ☒ SZÜKSÉGES-E?
- ☒ VANNAK-E EGYÉB SZEDETT GYÓGYSZEREK?
- ☒ VAN-E GYÓGYSZER-ÉRZÉKENYSÉG?

**!': Az expediálás során gyógyszerész felügyelet és problémamegoldás javallott!**

- ! Általában 12 évnél fiatalabb gyermek!
- ! 5 vagy több mint 5 gyógyszert rendszeresen alkalmazó beteg (polifarmácia)
- ! Idősebb korosztály!
- ! Terhesség!
- ! Szoptatás!
- ! Hatóanyag duplikáció! (Akár többféle gyógyszerformában.)
- ! Terápiás csoporton belüli duplikáció!
- ! Interakciós kockázat!
- ! Ismert gyógyszer-érzékenység vagy allergia!

- ! Túl hosszú idő óta fennálló tünetek!
- ! Alarm (súlyos) tünetek azonosítása!
- ! A tünetek vény nélküli gyógyszerrel nem kezelhetők!
- ! Még nem diagnosztizált (súlyos) betegség gyanúja!

**Orvoshoz  
irányítás!**

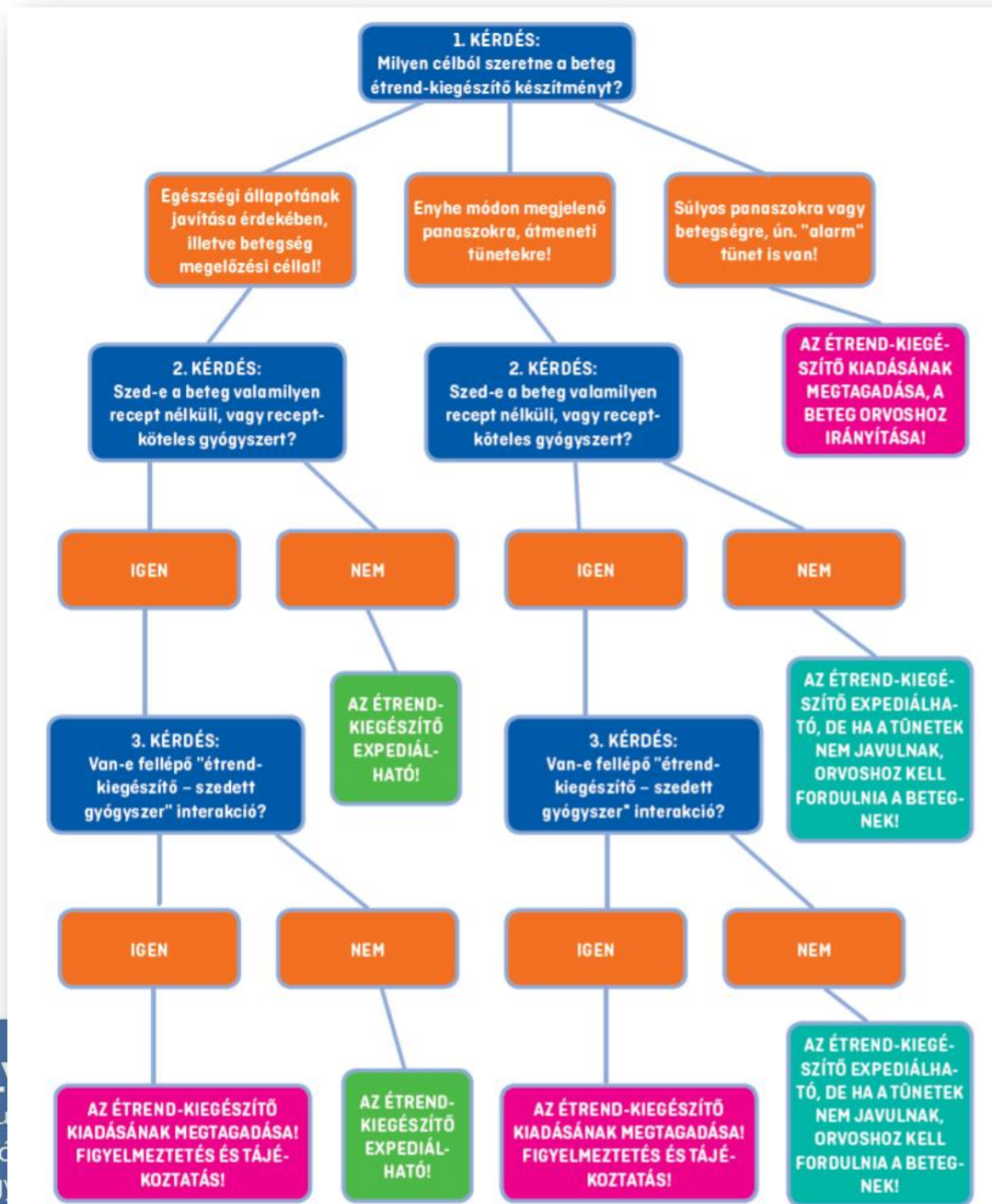


**SEMM**  
semmelwe  
Egyetemi  
Gyógysze





# Étrend-kiegészítők expediálása, algoritmus





# Interakciós táblázatok étrend-kiegészítők expediálásához 1.

3/1. Táblázat

## KIEMELT INTERAKCIÓS KOCKÁZATOK NÖVÉNYI ALAPÚ ÉTREND-KIEGÉSZÍTŐK (GYÓGYSZEREK\*) KOMPONENSEIVEL

| Növényi alapú gyógyszer vagy étrend-kiegészítő fő összetevője | Klinikailag releváns és dokumentált interakció                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Ginkgo Biloba</b>                                          | - Megnövekedett vérzési kockázat K-vitamin antagonistákkal, acetil-szalicilsavval és nem szteroid gyulladásgátló gyógyszerekkel<br>- Nátrium-valproát terápiás hatékonyságának csökkentése                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Ginzeng</b>                                                | Megnövekedett hipoglikémiás kockázat orális antidiabetikumokkal                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Közönséges orbáncfű</b>                                    | A szervezetben működő metabolizáló enzimek és transzporterek serkentője, így számos hatóanyag hatékonyságát csökkenti.<br>Példák: amitriptilin, atorvasztatin, benzodiazepinek, buspiron, ciklosporin, digoxin, fenitoin, imatinib, indinavir, irinotekán, ivabradin, metadon, nevirapin, nifedipin, omeprazol, orális antikoagulánsok, orális fogamzásgátlók, szertralin, szimvasztatin, takrolimus, teofillin, verapamil |
| <b>Aloe és Ma-huang** (Csikófark, Efedra)</b>                 | Megnövekedett aritmia kockázat szívritmusra ható gyógyszerek esetén (laxatív hatással összefüggő kálium-ürítő hatás miatti kölcsönhatáson keresztül).<br>**Monoamino-oxidáz gátlással megnövekedett hipertenziós kockázat.                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Salvia (zsályafélék)</b>                                   | Megnövekedett vérzési kockázat K-vitamin antagonistákkal                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

\*Egyes összetevők gyógyszernek minősített termékben is előfordulhatnak.

\*\*További megnövekedett hipertenziós kockázat monoamino-oxidáz gátlókkal.



**SEMMELWEIS EGYETEM**

semmelweis.hu/gyogyszeretar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# Interakciós táblázatok étrend-kiegészítők expediálásához 2.

3/4. Táblázat

## WARFARIN NÖVÉNYI ALAPÚ ÉTREND-KIEGÉSZÍTŐKBEN (GYÓGYSZEREK- BEN\*) MEGTALÁLHATÓ KOMPONENSEKKEL KIALAKULÓ INTERAKCIÓI

| A gyógynövény ismert és latin megnevezése            | A warfarin klinikai hatásának befolyásolása** | Az interakció klinikai súlyossága | Az interakció bizonyossága | Az interakció farmakokinetikája                | Az interakció farmakodinámiája                                                            |
|------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|-----------------------------------|----------------------------|------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Tőzegáfonya</b><br>(Vaccinium macrocarpon)        | ↑                                             | Nagy                              | Nagyon valószínű           | Interferencia a metabolizáló enzim rendszerben | Interferencia a koagulációs kaskád rendszerben                                            |
| <b>Közönséges orbáncfű</b><br>(Hypericum perforatum) | ↓                                             | Nagy                              | Nagyon valószínű           | Interferencia a metabolizáló enzim rendszerben | Nem ismert                                                                                |
| <b>Koenzim Q10</b><br>(Theobroma kakao)              | ↓                                             | Kicsi                             | Valószínű                  | Nem ismert                                     | A bél K-vitamin szintézisének befolyásolása, illetve a K-vitamin tartalom megváltoztatása |
| <b>Gyömbér</b><br>(Zingiber officinalis)             | ↑                                             | Közepes                           | Valószínű                  | Nem ismert                                     | Interferencia a vérlemezke funkciókkal                                                    |
| <b>Páfrányfenyő</b><br>(Ginkgo biloba)               | ↑                                             | Nagy                              | Lehetséges                 | Interferencia a metabolizáló enzim rendszerben | Nem ismert                                                                                |
| <b>Fokhagyma</b><br>(Allium sativum)                 | ↑                                             | Nagy                              | Lehetséges                 | Interferencia a metabolizáló enzim rendszerben | Interferencia a vérlemezke funkciókkal                                                    |
| <b>Ginzeng</b><br>(Panax ginseng)                    | ↓                                             | Közepes                           | Lehetséges                 | Interferencia a metabolizáló enzim rendszerben | Interferencia a vérlemezke funkciókkal                                                    |
| <b>Grapefruit</b><br>(Citrus paradise)               | ↑                                             | Nagy                              | Lehetséges                 | Interferencia a metabolizáló enzim rendszerben | Nem ismert                                                                                |
| <b>Zöld tea</b><br>(Camellia sinensis)               | ↓                                             | Közepes                           | Lehetséges                 | Nem ismert                                     | A bél K-vitamin szintézisének befolyásolása, illetve a K-vitamin tartalom megváltoztatása |

\*Egyes összetevők gyógyszernek minősített termékben is előfordulhatnak.

\*\* A warfarin klinikai hatásának fokozása (potencirozó hatás): a különböző súlyosságú vérzések kockázatát növeli. A warfarin klinikai hatásának csökkentése (inhibítorikus hatás): a CV történések, illetve a nem kívánt trombocita aggregáció (pl. infarktus) kockázatát növeli.



# Vényköteles gyógyszerek expedíálása, önellenőrző lista

Melléklet 4/1.

## A vényköteles gyógyszerek expedíálásával kapcsolatos betegtájékoztatás szempontjai - Önellenőrző lista

**A) Első alkalommal felírt gyógyszer esetében, a gyógyszerész ismerteti a készítmény alkalmazásához kapcsolódó alapvető ismereteket:**

- a gyógyszer helyes megnevezését és annak fonetikus kiejtését;
- a gyógyszer tárolásával, eltartásával, megsemmisítésével kapcsolatos előírásokat;
- az adag nagyságát;
- a bevétel/gyógyszeralkalmazás időpontját, pontos körülményeit;
- a gyógyszerbevitel/gyógyszeralkalmazás módját, napi gyakoriságát;
- a kezelés orvos által előírt, illetve várható időtartamát;
- a hatás várható kezdeti idejét;
- az adott gyógyszerre vonatkozó speciális (pl. étkezéssel, életvitellel, gépjárművezetéssel kapcsolatos) utasításokat;
- az óvatossági és tiltó szabályokat;
- a mellékhatásokat, figyelembe véve azok gyakoriságát, észlelhetőségét és súlyosságát, az alábbiak szerint:
  - önmegfigyeléssel felismerhető, gyakori (>10%),
  - önmegfigyeléssel felismerhető nagy jelentőségű;
- klinikai relevancia esetén a más gyógyszerekkel való együttműködés szabályait, következményeit és a tilalmait;
- az étkezéssel összefüggő szabályokat, különös tekintettel a gyógyszer-étel interakciókra;
- az adagolási hiba esetén követendő teendőket.

**B/1) A beteg által már ismert, korábban, illetve folyamatosan szedett gyógyszerek esetében a konzultáció során az expedíáló szakembernek meg kell győződnie arról, hogy a beteg gyógyszer-szedéssel kapcsolatos tájékozottsága megfelelő-e. A tájékoztató során célszerű az alábbiakat megkérdezni:**

- Milyen adagolásban és milyen hosszan kell a gyógyszert szednie?
- Mikor kell visszamennie az orvoshoz, hogy a gyógyszer hatását, állapotának javulását ellenőriz-zék?

**B/2) Speciális lehet a folyamatosan szedett gyógyszer generikus helyettesítésének, és/vagy a szükséges adagolás módosításának az esete (pl. kisebb hatáserősségű készítmény expedíálása-kor). Ilyenkor a következő szempontokra kell odafigyelni a tájékoztatás során:**

- a betegnek folyamatos gyógyszeresedés esetén tudnia kell, hogy melyik gyógyszere helyett szedi az adott helyettesítő készítményt (célszerű ráírni a dobozra);
- a betegnek az önmegfigyeléssel észlelhető esetleges mellékhatásokról a gyógyszerészét vagy orvosát ilyen esetekben is szükséges tájékoztatnia;
- amennyiben szükséges, a gyógyszerész kiemeli szóban, és a dobozon is feltüntetett írásban az új adagolási rendet.

**(C) Idősebb, esetleg demenciával élő betegek esetében gyakran előfordulhat, hogy hozzátartozó vagy gondozó váltja ki a szükséges vényköteles gyógyszereket a gyógyszertárban. Ilyenkor a következő szempontokat érdemes átgondolni a tájékoztatás során:**

- Régebb óta segít a hozzátartozó, gondozó a beteg gyógyszerelésében vagy nemrég vette át ennek a folyamatnak az irányítását? Ilyen esetben is át kell beszélni a fenti pontoknak megfelelő, azokhoz hasonló instrukciókat!
- Egészségügyi végzettséggel rendelkező ápoló vagy a gyógyszerekkel és azok alkalmazásával kapcsolatban laikus hozzátartozó végzi-e a beteg gyógyszerelését?
- Ezen szituációkban is kifejezetten fontos szerepe lehet egy teljes gyógyszerelési áttekintésnek és a gyógyszerelési lista pontos összeállításának (lásd 9. pont Gyógyszeres terápia menedzsment)!
- Kifejezetten hasznos lehet valamilyen gyógyszeradagoló eszköz, illetve gyógyszerelési táblázat használatát javasolni (lásd Melléklet 9/1.)!



**SEMMEIWEIS EGYETEM**

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet





# Gyógyszeres interakciók

6/1. Táblázat

## KLINIKAILAG JELENTŐS INTERAKCIÓBAN GYAKRAN RÉSZTVEVŐ GYÓGYSZEREK

**Kis terápiás szélességű gyógyszerek, melyeknek terápiás hatása jelentősen változik kis koncentráció- vagy hatás-változás esetén**

**Antikoaguláns gyógyszerek (antitrombotikumok):**

**K-vitamin antagonisták:** acenokumarol  
warfarin

**DOAC-ok (direkt orális antikoagulánsok):**  
dabigatrán, rivaroxaban, apixaban, edoxaban

**Immunszuppresszánsok:** ciklosporin,  
takrolimusz, szilrolimusz, metotrexát

**Egyes vércukorszint-csökkentők, szulfonamidok (szulfanilureák):** glibenklamid, glipizid,  
gliquidon, gliklazid, glimepirid

**Egyes antiarritmiás szerek:** amiodaron,  
propafenon, digoxin

Teofillin

Lítium-karbonát

**Gyógyszerek, amelyek más, együttesen szedett gyógyszerek hatását befolyásolják**

**Gyógyszermetabolizáló enzim-gátlók:**

*egyres makrolid antibiotikumok:* klaritromicin  
*további antibiotikumok:* ciprofloxacín, metronidazol  
*azol antifungális szerek:*

itrakonazol, vorikonazol, pozakonazol, flukonazol  
*immunszuppresszánsok:* ciklosporin, takrolimusz  
*egyres SSRI antidepresszánsok:* fluoxetin, szertralin, paroxetin  
*egyéb:* amiodaron, omeprazol

**Gyógyszermetabolizáló enzim-induktorok:** rifampicin,  
karbamazepin, fenitoin, Hypericum extractum (orbáncfű)

**Felszívódást befolyásoló komplexképzők:**

Antacidok, szukralfát,  
Ca-, Mg- és Fe-tartalmú készítmények

**Plazma káliumszint csökkentők:**

*Kálium-ürítő diuretikumok:* furoszemid, etakrinsav, hidroklorotiazid, klórtalidon, klopamid, indapamid,  
*Stimuláns laxatívumok (tartós alkalmazás):* biszakodil,  
nátrium-pikoszulfát, fenolftalein, szenna glikozidok



# Gyógyszeres interakciók - antibiotikumok

6/2. Táblázat

## ANTIBIOTIKUMOK INTERAKCIÓI MÁS HATÓANYAGOKKAL

| Antibiotikum<br>(hatóanyag vagy<br>hatóanyag-<br>csoport)                 | Interakcióba lépő<br>hatóanyag,<br>vagy hatóanyag-<br>csoport                                                                                                     | Interakció<br>típusa                         | Kialakuló<br>tünetek                                                     | Teendők                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Minden antibiotikum<br>(kivéve Foszfomicin<br>és Norfloxacín)             | Orális fogamzásgát-<br>lók                                                                                                                                        | Megváltozott<br>Enterohepatikus<br>körforgás | Hormonális fogam-<br>zásgátlók hatása<br>csökken                         | Kiegészítő fogamzásgátló<br>módszerek használata.                                                       |
| Fluorokinolonok, Tet-<br>raciklinek                                       | Antacidok                                                                                                                                                         | Komplepképződés                              | Hatáscsökkenés                                                           | 2-3 órás időintervallum<br>különbséggel történő alkal-<br>mazás.                                        |
| Fluorokinolonok<br>(pl. Ciprofloxacín);<br>Sulfametoxazol-<br>trimetoprim | IA és III osztályú An-<br>tidepresszánsok, Tri-<br>ciklusos antidepressz-<br>szánsok, Makrolidok,<br>antipszichotikumok<br>(Haloperidol)                          | Farmakodinámi-<br>ás interakció              | QT-szakasz meg-<br>nyúlás, esetleg<br>torsades de pointe                 | EKG-s megfigyelés, az<br>egyéb QT-szakasz meg-<br>nyúlást okozó szerek hasz-<br>nálatának kerülése.     |
| Eritromicin,<br>Klaritromicin                                             | Alprazolám, Midazo-<br>lám, Sztatinnok, DHP,<br>Ca csatorna blokk-<br>lók, Acenokumarol,<br>Ciklosporin, Takrolim-<br>usz, Karbamazepin,<br>Fentanil, Szildenafil | CYP3A4 gátlás                                | Toxicitás nő                                                             | Enzim inhibitor hatásának<br>idejére az együtt adott<br>gyógyszer adagolásának<br>módosítása szükséges. |
| Metronidazol                                                              | Fenitoin, Warfarin,<br>Klopidogréll                                                                                                                               | CYP2C9 gátlás                                | Toxicitás nő: Fenit-<br>oin, Warfarin<br>Hatáscsökkenés:<br>Klopidogréll | Enzim inhibitor hatásának<br>idejére az együtt adott<br>gyógyszer adagolásának<br>módosítása szükséges. |
| Ciprofloxacín                                                             | Teofilin, TCA,<br>Tizanidin, Ropinirol                                                                                                                            | CYP1A2 gátlás                                | Toxicitás nő                                                             | Az együtt adott gyógyszer<br>adagolásának módosítása<br>szükséges.                                      |
| Metronidazol                                                              | Warfarin, (Alkohol)                                                                                                                                               | Aldehid dehidro-<br>genáz gátlás             | Toxicitás nő                                                             | Enzim inhibitor hatásának<br>idejére az együtt adott<br>gyógyszer adagolásának<br>módosítása szükséges. |
| Penicillinek                                                              | Metotrexát                                                                                                                                                        | Vesében tubuláris<br>transzport gát-<br>lása | Toxicitás nő                                                             | Antibiotikum kúra idejére<br>az együtt adott gyógyszer<br>adagolásának módosítása<br>szükséges.         |
| Klaritromicin                                                             | Digoxin                                                                                                                                                           | Vesében tubuláris<br>transzport gát-<br>lása | Toxicitás nő                                                             | Az antibiotikum kúra idejére<br>az együtt adott gyógyszer<br>adagolásának módosítása<br>szükséges.      |





A projekt munka során biztosítjuk  
Nektek mindkét anyag elérését a  
szakképzés honlapján, illetve majd az  
E-learning rendszerbe is fel fog  
kerülni!

Szakmai háttér 5.

# LAKOSSÁGI (BETEG)TÁJÉKOZTATÓ ANYAGOK



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



Ha valamilyen gyűjtőszem elzám vagy más problémát tapasztal, akkor ide fordulhat. Üzenője bonyolult szerkesztési és elemzési egységgyűjtő listái (GVF) E-mail: [drf\\_box@wip.gov.hu](mailto:drf_box@wip.gov.hu) • Postacím: 1372 Budapest, Pf. 450. [www.gyvt.gov.hu](http://www.gyvt.gov.hu)

[illegible]

Egyes gyógyszerek hatóanyagai nem kívánt, sőt időnként veszélyes kölcsönhatásba lépnek az elfogyasztott élelmiszerekkel (leggyakrabban egyes zöldségek, gyümölcsök vagy az alkohol jelenthet problémát). Megelőzheti a kellemetlen tüneteket, ha tanácsot kér a gyógyszerértékelő.



Soha ne vegye be a lejárta szavatosságú gyógyszerét!  
Minden gyógyszerbőrtárral van specielis gyűjtődoboz a lejárta szavatosságú vagy fel nem használt készítmények számára (fontos tudni, hogy a kiürült injekciós tűket nem lehet ezekbe a ládákba bedobni).  
Kérjük használni ezt a lehetőséget bátran, hiszen a környezet szempontjából a legtöbb gyógyszer veszélyes hulladék.

## MIKÉNT?

**MINDEN KÉRDÉS ÉS MINDEN  
KÉRDÉSRE ADOTT VÁLASZ FONTOS,  
AMI A GYÓGYULÁST,  
AZ EGÉSZSÉGMEGŐRZÉST SEGÍTI!**

powered by  
HUNGAROPHARMA



Gyakran előfordul, hogy még a minden nap használt és jól ismert készítmény nevét is elfelejti a beteg. Készítsen listát gyógyszeréről, sokat segít, a lista mellé írja, hogy melyik szer mire való, valamint a pontos alkalmazását is. Tüntesse fel ezen a listán az esetleges gyógyszerallergiáit is, és javasoljuk, hogy mindig legyen kéznél. A gyógyszerelési táblázat elkészítésében kérje gyógyszerész segítségét, így azt is megfuthatja, hogy esetlegesen milyen alacsony készítménnyel lehetne helyettesíteni a felírt gyógyszert; vagy van-e olyan étel vagy egyéb termék, amelyeknek nem fogyaszthat az adott gyógyszer szedése mellett. Fontos, hogy ismerje a gyógyszerét!



A győzsérek hatékonysága az Ön együttműködésén is múlik. Az orvosi vagy gyógyszerészati utasítások és javaslatok követése nem mindig egyszerű, de tudnia kell, hogy milyen fontos. Sokszor hangzik el a mondat, hogy a kockázatokról és a mellékhatásokról kérdezze meg kezelőorvosát, gyógyszerészét, azonban csak rendkívül kevesen ismer fel, hogy a gyógyszerészetszemle a betegbiztonságot valódi életérnek, a helytelen alkalmazásnak is vannak kockázatai. Sőt, az utóbbi esetben a szakemberek tudása sem segíthet, hiszen a gyógyszerérek helytelen alkalmazása csökkentheti a gyógyító terápia hatékonyságát, és megnehezíti a további terápia meghatározását. Hányzszor és hányzszor hallja az ember, hogy „én csak minden másodikkal veszem be”, „alég a fele is”, „jól, elfelejtetem, de nem baj, így is sok gyógyszerzet szedek” vagy azt, hogy „most jól vagyok, inkább nem veszem be a gyógyszert”. Gondolja csak meg, ha egy gyógyszer a helytelen alkalmazás miatt nem hat, orvosa vagy gyógyszerésze úgy fogja térmetek fel fel vagy jnval, így próbálunk segíteni a pa-naszok enyhítésén. Sokakhoz önként az újabb idősként járt, ráadásul előfordul, hogy az új készítmény feleslegesen terheli a szervezetet.

Nagyon olyan készítmények, amelyek folyamatosan kell szedni, és vannak, amelyek időszakosan, de mindig a meghatározott mennyiséggel! Ma már számos olyan eszköz létezik, amely időben jelzi, hogy mikor és milyen gyógyszerzet szedni kell. Gyógyszerzésre emlékeztető és szívesen segít a szívrohagot megelőző például gyógyszeradagoló eszköz használatát, telefonon beállított hívásfigyelmeztető eszközök használata.

Ha utazni készül, kérjük feltétlenül vigye magával a szükséges gyógyszerzet!

Ha valamilyen oknál fogva a gyógyszeresedésben mégis eltér az előírt javallattól, vagy egyszerűen csak elbizonytalanodik a betegjátékoztatóban olvasottak hatására, kérjük, ezt az információt ossza meg orvosával, gyógyszerészével. Együtt könnyebb mérlegelni a kockázatokat! Ne feledd: a gyógyszerek helyes alkalmazásában gyógyszerésze tud szakértő segítséget nyújtani!

Neven: .....

**TÁJÉKOZTATÓ:**

Akadályoztatásom esetén nevemben eljáró személy neve  
és elérhetősége:

Gyógyszerérzékenységem (allergia): .....

Gyógyszertár neve: .....

Gyógyászertáram címe:

Gyógyszerár telefonszáma: .....

Gyógyászterápia e-mail címe:

Trattato di fisiologia medica. \*\*\*\*\*

Háziorvosom telefonszáma: .....

MIT?

MIÉRT?

MENNIV

MIKUR:

MIKENT

A Hungaropharma,  
a Semmelweis Egyetem,  
a Magyar Gyógyszerészeti  
Kamara és a Magyar  
Gyógyszertudományi  
Társaság ajánlásával



Ha valamilyen győgszerrel kezem a nem várt mellékhatást, vagy minőség problémát tapasztalok, akkor ide fordulhatok. Országos Gyógyszertész és Élelmiszer-egészségügyi Intézet (OGYEI) E-mail: [udf.dokozoi@ogyei.gov.hu](mailto:udf.dokozoi@ogyei.gov.hu) • Postacím: 1372 Budapest, Pf. 450. [www.ogyei.gov.hu](http://www.ogyei.gov.hu)

[illegible]

Gyógyszerek (recept kötelesek, valamint a recept nélkül kaphatók egyaránt) és az étrend-kiegészítők helyes alkalmazása



**Ne feledje: a gyógyszerek helyes alkalmazásában gyógyszerésze tud szakszerű segítséget nyújtani!**

**A HELYES GYÓGYSZERALKALMAZÁSRÓL  
KÉRDEZZE MEG KEZELŐORVOSÁT,  
GYÓGYSZERÉSZÉT A HATÉKONY ÉS  
BIZTONSÁGOS TERÁPIA ÉRDEKÉBEN!**

aim:

Mindig az előírt, megfelelő körülmények között tárolja gyógyszereit! Például a konyha, a spájz vagy a fürdőszoba nem a legmegfelelőbb hely a gyógyszerek tárolására. Célserű minden gyógyszert egy helyen, eredeti csomagolásukban és gyermekektől elzárt helyen tartani.



Készítsen listát az összes gyógyszeréről és étrend-kiegészítőjéről! Töltse ki a mellékelt táblázatot vagy kérjen segítséget gyógyszerészétől!

- 

Háziorvosom telefonszáma: .....

## MIKÉNT?

A Hungaropharma,  
a Semmelweis Egyetem,  
a Magyar Gyógyszerészeti  
Kamara és a Magyar  
Gyógyszerésztudományi  
Társaság ajánlásával

ISBN 978-615-81089-0-4



**SEMME**  
semmelweis.h  
Egyetemi Gy  
Gyógyszerü



# II. A PROJEKTMUNKA MEGVALÓSÍTÁSI TERVEZETE

Mik az alapkövetelmények?  
Milyen lehetőségeink vannak?



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet





# A projektmunka célja

**5 vagy több, mint 5 gyógyszer** szedő betegek eredményes és biztonságos gyógyszerelésének elérése (folyamatosan szedett gyógyszerek, polifarmácia), mindez háziiorvosi együttműködéssel!

## FELADAT:

- a gyógyszerelés nyomon követése,
- gyógyszerelési problémák feltárása,
- együttműködő-készség feltárása és javítása,
- gyógyszerismeret feltárása és javítása,
- probléma esetén együttműködés és konzultáció a háziorvossal.



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszeratar](http://semmelweis.hu/gyogyszeratar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# 0. LÉPÉS – a gyógyszerértárvezető tájékoztatása

**Ajánlott határidő: 2019. október 31.**

A személyi jogos gyógyszerész támogatásának megnyerése és a gyógyszerértárban dolgozók tájékoztatása!

- **Gyógyszerértári támogató levél** átadása (*...kicsit később lesz meg aláírt formában...*),
- projekt ismertetése minden kollégával,
- feladatok, teendők megbeszélése >>> **feladat kiosztás lehetséges, hiszen Ti is gyógyszerértárvezetők lesztek!**



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszer-tar](http://semmelweis.hu/gyogyszer-tar)

Egyetemi Gyógyszerértár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



ÚJ

# VÁLASZTHATÓ LÉPÉS - csatlakozás a BEGONIA szoftver használatához

**Ajánlott határidő: 2019. november 5.**

- Amennyiben a személyi jogos gyógyszerárvezető beleegyezését adja, a gyógyszerárnak lehetősége van egy együttműködési szerződés megkötésével csatlakozni a BEGONIA szoftvert használó gyógyszerárak köréhez (TÁMOP-6.2.5.A-12/1-2012-0001).
- A BEGONIA szoftver használata jelentősen megkönnyítheti a gyógyszerelés teljes felvételét és további gondozási programok is kivitelezhetőek vele, pl. idősek gondozása, metabolikus szindróma gyógyszerészi gondozási program stb. a projektmunka keretein belül. 😊



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



- A BEGONIA használatához csatlakozni kívánó gyógyszerterek (és szakgyógyszerész-jelöltek) egy **szándéknyilatkozat** kitöltésével és elküldésével jelentkezhetnek. A nyomtatványt biztosítjuk, ennek ajánlott benyújtási határideje **2019. november 5.**
- **Ezen szándéknyilatkozat dokumentum a Gyógyszerészi Gondozásért Nonprofit Kft. címére juttatandó el a [ph.care@mgyk.hu](mailto:ph.care@mgyk.hu) e-mail címre vagy a 1068 Budapest, Dózsa Gy. út 86/b postacímre!**
- A szoftver használata (a szerződés megkötését követően) online bejelentkezéssel működik.  
*>>> Fontos, hogy időben intézzétek a csatlakozást, bár várhatóan gyors lesz a folyamat!*
- **A BEGONIA használata esetén mind a 10 projektmunkába bevont beteg gyógyszerelését és adatait a szoftverben kell rögzíteni, illetve minden beteg esetében legalább 1 gyógyszerészi gondozási programot végig kell csinálni a szoftverben elementve!** *Pl. az idősök gondozása nagyon rövid idő alatt kivitelezhető a betegekkel és kapcsolódik a projektmunka témájához! Plusz nagyon tanulságos! 😊*
- A későbbiekben a gyógyszerter tovább használhatja a programot, a szerződés megkötése további kötelezettséggel nem jár, a patika jövőbeni gyógyszerészi gondozási szolgáltatásainak kivitelezését könnyíti meg! 😊



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet





# BEGONIA szándéknyilatkozat

Az online  
ügyintézés  
gyorsabb!!!

Tisztelt Személyi jogos Kollégánő!

Tisztelt Személyi jogos Kolléga Úr!

Az Ön gyógyszerárban alkalmazott szakgyógyszerész-jelölt számára a képző Intézmény, a Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Kar Egyetemi Gyógyszertár Gyógyszerügyi Szervezési Intézet a képzési idő alatt önálló projektmunka végzését kéri.

A gyógyszertár üzemeltetés, vezetés és az ehhez kapcsolódó szakgyógyszerész-képzési területek tematikájának lényeges eleme, hogy a szakgyógyszerész-képzésben résztvevők olyan, a mindennapos gyógyszerári gyakorlatban is változásokat elindító projekt munkákat végezzenek, mely a gyógyszerészi gondozási kompetenciák kialakítását is segíti.

A Gyógyszerészi Gondozás Szakmai Bizottság (GYGSZB) által kidolgozott gyógyszerészi gondozási szakmai irányelvek szakmai implementációját biztosító BEGONIA program segíti a gondozási lépések egységes elvek szerinti végzését.

Amennyiben Ön hozzájárul ahhoz, hogy a szakgyógyszerész-jelölt gondozási projekt munkát végezzen és támogatja a BEGONIA szoftver gyógyszerárban történő elérését, kérjük ez irányú szándékát ezen levél aláírásával igazolja.

Ennek visszajuttatását követően kerülhet sor a Gyógyszerészi Gondozás Szakmai Bizottság / Gyógyszerészi Gondozásért Nonprofit Kft. és a Gyógyszertár közötti szerződés aláírásra, ami a szoftverhez való hozzáférést és az ingyenes alkalmazását biztosítja.

Budapest, 2019. október 24.

Üdvözléssel:

dr. Hankó Balázs

prof. dr. Soós Gyöngyvér

dr. Horváth-Sziklai Attila

SE szakirány vezető,  
egyetemi docens

GYGSZB  
program vezető

GYGSZB  
szakmai titkár

A BEGONIA programhoz csatlakozni kívánok:

|                                   |  |
|-----------------------------------|--|
| személyi jogos gyógyszerész neve: |  |
| gyógyszertár neve:                |  |
| gyógyszertár címe:                |  |
| telefonszám:                      |  |
| e-mail cím:                       |  |

Dátum: .....

Aláírás: .....

személyi jogos gyógyszerész

Ezen szándéknyilatkozat dokumentum a Gyógyszerészi Gondozásért Nonprofit Kft címére juttatandó el a [ph.care@mevk.hu](mailto:ph.care@mevk.hu) e-mail címre vagy a 1068 Budapest, Dózsa Gy. út 86/b postacímre.



**SEMMELWEIS**  
semmelweis.hu/gyog  
Egyetemi Gyógyszer  
Gyógyszerügyi Sz



**A BEGONIA szoftver felülete nagyon egyszerűen  
kezelhető, könnyen megtanulható önállóan is,  
de kérdés esetén bátran forduljatok**

**Dr. Fang Simonhoz!**



Elérhetőség munkaidő alatt: [fangsimon@gmx.de](mailto:fangsimon@gmx.de)



**SEMMELWEIS EGYETEM**

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



BEGONIA | Bejelentkezés

https://begonia.gyemszi.hu/accounts/signin/

Legtöbbször látogatott Getting Started Amazon Booking.com AliExpress

Regisztráció

# BEGONIA

Az oldal használatához kérjük jelentkezzen be

[Elfelejtette?](#)  
[Bejelentkezés](#)

vagy küldjön üzenetet az adminisztrátornak

**SZÉCHENYI 2020**

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió  
Európai Strukturális  
és Beruházási Alapok

**BEFEKTETÉS A JÖVŐBE**

BEGONIA | Vezérlőpult

https://begonia.gyemszi.hu/dashboard/

Legtöbbször látogatott Getting Started Amazon Booking.com AliExpress

Ön itt van: Kezdőoldal > Vezérlőpult

**Menedzsment oldalak**

- Betegek kezelése
- Felhasználók kezelése
- Gyógyszertári hozzáférés engedélyezése / tiltása
- Gondozási irányelv választása
- Gyógyszertár gondozásainak listázása

**Gyógyszertár menedzsment**  
felhasználók hozzáadása, módosítása, gyógyszertári adatok frissítése

- Felhasználók kezelése
- Felhasználó gyógyszertárhoz rendelése
- Gyógyszertár szerkesztése

**Adatok letöltése**  
adatexport, rendszerstatistikák és dokumentumtár

- Gondozási adatok exportálása
- Rendszerstatistikák
- Dokumentumtár

**Profil módosítása**  
saját adatok és jelszó módosítása, kapcsolatfelvétel

- Profil módosítása
- Jelszó megváltoztatása
- Vegye fel a kapcsolatot a rendszeradminisztrátorral

Kedves Kolléga!

A törvényi megfogalmazás szerint „a gyógyszerész gondozás: a gyógyszerész által önként vállalt, felelősen végzett **dokumentált** tevékenység” - a gondozás elengedhetetlen eleme az áttekinthető dokumentálás. Az adminisztráció könnyítése és harmonizációja érdekében fejlesztett szoftver a **BEGONIA - B**eteg **G**ONdozás Informatikai **A**lprogram.



**SEMMELWEIS EGYETEM**

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet





# 1. LÉPÉS – a házi orvos tájékoztatása és bevonása

**Ajánlott határidő: 2019. november 15.**

## **Házi orvos bevonása!**

- Ajánlott a választott házi orvos személyes felkeresése (tudott, hogy betegek főként az érintett gyógyszerertárba járnak),
- **a házi orvosi támogatói levél** átadása (*addigra remélhetőleg meglesz*),
- a projekt szóbeli ismertetése a házi orvossal.



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszerter](http://semmelweis.hu/gyogyszerter)

Egyetemi Gyógyszerertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# Támogató, tájékoztató levelek – a házi orvosnak és a személyi jogos gyógyszerésznek

Tájékoztató levél a Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Kar és az ÁEEK Alapellátási és Lakóhelyközeli Ellátások Igazgatóság együttműködésében, a szakgyógyszerész-képzés keretében megvalósuló, a gyógyszerterákiákban végzett gyógyszerelés nyomon követési projektről

Tisztelt Házi orvos Kolléga!

Tisztelettel kérjük együttműködését és támogatását egy, a Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Kar és az ÁEEK Alapellátási és Lakóhelyközeli Ellátások Igazgatóság együttműködésében megvalósuló, a szakgyógyszerész-képzés keretében, a gyógyszerterákiákban végzett gyógyszerelés nyomon követési projekthez.

A projekt gyógyszerelési és betegbiztonsági szempontból kritikus területre koncentráll azzal, hogy az öt vagy több, mint öt gyógyszert alkalmazó betegek eredményes és biztonságos gyógyszerelését helyezi fókuszba.

Célja a betegek terápiás nyomon követésének biztosítása az alapszintű gyógyszerészi gondozás keretében végzett gyógyszerbiztonsági ellenőrzés szakmai irányelve szerint, együttműködésben a házi orvossal. Ennek során az esetleges gyógyszerelési problémák azonosítása, az együttműködőkészség feltárása, és mindezek házi orvosnak történő dokumentált jelzése válsól meg probléma esetén.

A projekt további céljai, hogy az alapszintű gyógyszerészi gondozás keretében végzett gyógyszerbiztonsági ellenőrzés szakmai irányelve értelmében, valamint a házi orvosi kompetenciákat az alapellátás középpontjába helyező lakóhelyközeli egészségügyi szolgáltatások rendszerében a gyógyszerész és a bevont házi orvos(ok) között szakmai együttműködés legyen kialakítható, ami segíti:

- a beteg egészségértésének, terápiás eredményeinek javítását;
- a gyógyszerész, házi orvos együttműködés kialakítását;
- a betegek közös kezelési módszertanának kialakítását;
- a kommunikációs kapcsolódási pontok, formák kialakítását;
- az alapszintű gyógyszerészi gondozási folyamat implementálását.

A projekt az ÁEEK Alapellátási és Lakóhelyközeli Ellátások Igazgatóságának támogatásával válsól meg. Az együttműködés során rendelkezésre bocsátott egységes szakmai protokoll az ÁEEK Alapellátási és Lakóhelyközeli Ellátások Igazgatóságával egyeztetett anyag.

A projekt részletes szakmai tartalmát az Önt felkereső szakgyógyszerész-jelölt ismerteti.

A projekt időterve az alábbi:

- BEGONIA szoftver használatának igénylése: amennyiben a gyógyszerteráki a projektmunka keretében csatlakozni kíván a szoftver használatához, akkor az erről szóló szándéknyilatkozat elküldésének határideje a csatlakozáshoz szükséges szerződés megkötésének céljából **2019. november 5. (külön dokumentum)**
- Házi orvosok bevonása: **2019. november 15-ig**, ehhez házi orvosi tájékoztató levelet biztosítunk.
- Betegbevonás: **2019. december 13-ig** (legalább 10 beteg bevonása).
- Első adatfeltöltés az SE, E-learning rendszerbe: **2020. január 6-ig** (1. projekt-tábla első felének kitöltésével).
- Betegek nyomon követése: **2020. március 13-ig** (legalább még kettő alkalommal meghatározott szakmai protokoll szerint).
- Eredményesség értékelése: **2020. április 3-ig**:
  - betegek gyógyszerismerete, adherenciája és ennek változása;
  - szolgáltatással kapcsolatos elégedettség (beteg, orvos, gyógyszerész kérdőívek).
- **Projektmunka-dolgozat, illetve a záró értékelés és mellékletek feltöltése az SE, E-learning rendszerbe**: **2020. április 17-ig!**

Az együttműködés során rendelkezésre bocsátott egységes szakmai protokoll az ÁEEK Alapellátási és Lakóhelyközeli Ellátások Igazgatóságával egyeztetett anyag, így a házi orvosok szakmai elfogadottságát segíti.

Amennyiben a projekt során szakmai kérdés vetődik fel akkor a szakképzés szakirányi vezetője dr. Hankó Balázs egyetemi docens ([hanko.balazs@pharma.semmelweis-univ.hu](mailto:hanko.balazs@pharma.semmelweis-univ.hu), 06-1-2170927) áll rendelkezésükre. A projekthez kapcsolódó szakmai program további részletes kiegészítő tájékoztatásának anyagai elérhetőek a képzés honlapján!

Budapest, 2019. október ....

Együttműködésüket megköszönve, tisztelettel:

Dr. Zerkó Romána  
dékán,  
SE, GYTK

Dr. Vajer Péter  
igazgató  
ÁEEK Alapellátási és Lakóhelyközeli  
Ellátások Igazgatóság

Dr. Hankó Balázs  
szakirány vezető  
SE, egyetemi docens

# Háziorvosi feladatok az együttműködés során

A bevont háziorvos feladata az együttműködés tükrében, hogy a **Gyógyszereim 5xM tájékoztató anyag** kiadásával megkülönbözteti azokat a betegeket a rendelése során, akikre az **alábbi bevonási szempontok teljesülnek** (ha a patika szakrendelőben van akkor lehet a bevont orvos szakorvos is, de háziorvos felkeresése ajánlottabb).

- **5 vagy annál több gyógyszert ír fel a betegnek** / illetve ennyit szed a beteg rendszeresen;
- olyan gyógyszereket, amiket a beteg **folyamatosan alkalmaz**;
- a beteg **saját maga jár felírni a gyógyszereit, és havi rendszerességgel** magának váltja ki azokat az érintett gyógyszerertárban;
- tájékoztatja a beteget, hogy azért kapja a gyógyszerelési táblázattal ellátott **Gyógyszereim 5xM tájékoztató anyagot**, mert az érintett gyógyszerertárban az érintett gyógyszerésszel fogják ezt kitölteni és átnézni a gyógyszereit, amit az expedálás követ;
- **csak a háziorvos és a gyógyszerész elérhetőségeit kell kitölteni előre az 5xM tájékoztató anyagon**, illetve a **beteg nevét**, mert a gyógyszereket az első expedálásnál a gyógyszerész a beteggel közösen tölti ki.
- **Elegendő 10 beteget ilyen módon bevonnia az orvosnak**, amennyiben szükséges a továbbiakban a szakgyógyszerész-jelölt felveszi vele a kapcsolatot (pl. levél, telefon, e-mail formájában).

# 5xM lakossági tájékoztató - hosszabb verzió

Ha nem tudsz választ adni a kérdésekre, vagy nem vagy biztos a válaszaidban, akkor írd fel a gyógyszered nevét és a tüneteidet a következő címre: 1070 Budapest, Pf. 450. www.5xm.hu

| GYÓGYSZERIM                       | MIT?                      | MIÉRT?                | MENNYIT?              | MIKOR?                | MIKÉNT?               |
|-----------------------------------|---------------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|-----------------------|
| A gyógyszerem neve és azonosítója | Ez a gyógyszer mire való? | Mennyit kell szednem? | Mennyit kell szednem? | Mennyit kell szednem? | Mennyit kell szednem? |

## MELLÉKHATÁS

Előfordulhat, hogy a gyógyszer alkalmazása során mellékhatásokat tapasztal (pl. hányinger, fejfájás, szédülés). Fontos, hogy ezt mindenképpen jelezzék kezelőorvosának illetve a gyógyszerésznek. Több megoldás is létezik, lehet, hogy a gyógyszer adagolását kell módosítani, de az is lehet, hogy másik készítményt kell kapni, ami nem okoz kellemetlen tüneteket. Lényeges, hogy van-e olyan várható mellékhatása a gyógyszernek (pl. fáradékonyság), ami befolyásolja a napi tevékenységében (pl. az autózáséban). Lehetősége van a tapasztalt mellékhatások jelentésére is, kiemelten fontos ez a háromszóval jelölt gyógyszerek esetén!

## GYÓGYSZER-GYÓGYSZER KÖLCSÖNHATÁS

Nem kívánt kölcsönhatás felléphet az egymás mellett szedett gyógyszerek között, vagy akár a gyógyszerrel mellett vásárolt étrend-kiegészítők együttes alkalmazásakor is. Kérjen tanácsot gyógyszerészétől, hogy van-e olyan mellékhatás a szedett gyógyszerrel, melynek recept nélkül kapható, vagy étrend-kiegészítő termékekkel való

## GYÓGYSZER KÖLCSÖNHATÁS

Egyes gyógyszerek kölcsönhatásba léphetnek más gyógyszerekkel (leggyakrabban a fájdalomcsillapítók). Kérjen tanácsot gyógyszerészétől, hogy van-e olyan mellékhatás a szedett gyógyszerrel, melynek recept nélkül kapható, vagy étrend-kiegészítő termékekkel való

## TÁROLÁS

Általában szobahőmérsékleten (20-25 °C), páratól, melegítől és fénytől védve tartassa gyógyszerit, hacsak nincs más utasítás (pl. hűtőben tárolandó). A konyha, a spájz vagy a fürdőszoba nem a legmegfelelőbb hely a gyógyszerek tárolására. Célserű minden gyógyszert egy helyen, eredeti csomagolásukban és gyermekektől elzárva tartani.

## LEJÁRT SZAVATOSSÁGÚ TERMÉKEK

Soha ne vegye be a lejárt szavatosságú gyógyszerit! Minden gyógyszerárban van speciális gyűjtődoboz a lejárt szavatosságú vagy fel nem használt készítmények számára (fontos tudni, hogy a kiürült injekciós tűket nem lehet ezekbe a ládába dobni). Kérjük használni ezt a lehetőséget bátran, hiszen a környezet szempontjából a legbüls gyógyszerek veszélyes hulladék.



Lehet ebből a verzióból 10 db-ot nyomtatni a betegeknek...

Gyógyszert kell szednie? Esetleg egyidejűleg akár többet, sőt akár egy tucatot is, vagy épp ellenkezőleg, csak ritkán van szüksége gyógyszerre? Akkor bizonyára Önben is merültek már fel olyan kérdések, amelyekre nem talált azonnal választ, vagy voltak olyan problémái, amiket nem tudott azonnal megoldani.

**A HELYES GYÓGYSZERALKALMAZÁS 5 ALAPKÉRDÉSE:**  
**MIT, MIÉRT, MENNYIT, MIKOR és MIKÉNT** kell szedni a gyógyszerből annak érdekében, hogy az a lehető leghatékonyabban segítse a beteg gyógyulását, a jó közérzetét. Ez az 5xM, amit ne feledjünk!

## RECEPTRE KAPTA A GYÓGYSZERÉT?

A receptre felírt gyógyszerekről először kezelőorvosával egyeztessen, azonban az alkalmazás módjáról mindig érdemes megkérdezni gyógyszerészét. Nem mindegy például, hogy a gyógyszert étkezés előtt vagy után veszi be, meg aztán létezik olyan tabletta, amelyeket - a közhiedelemmel ellentétben - nem szabad megfeszíteni, összetörni, vagy egyes kapszulafajtákat nem ajánlott felnyitni. A gyógyszerek csak akkor hatékonyak, ha pontosan betartjuk az utasítást, ellenkező esetben előfordulhat, hogy hibába vágjuk a hatást. Mindezekről pontos és fontos információkat kaphat a gyógyszerárban - kérjük, kérdezzen!

## GYÓGYSZER RECEPT NÉLKÜL?

Kinek lesz a gyógyszer - gyerekeknek, kisgyermeknek, felnőttnek? Ha recept nélkül kapható gyógyszert szeretne vásárolni, a legmegfelelőbb hatóanyag és gyógyszerforma kiválasztásában gyógyszerész segít Önnek. Egyes hatóanyagokból léteznek gyorsabb vagy hosszabb hatást kifejtő gyógyszerformák, vagy olyanok, amelyek nem okoznak gyomorirritációt. Bátran kérdezzen gyógyszerészétől!



## SPECIÁLIS GYÓGYSZERFORMÁK

Az inholdat, a gyógyszeres tapasz, az injekciós toll használatát megfelelő tudást igényel. Sose szedje fel a készítményt a használatával! Ha nem száz százalékosan biztos, kérje meg gyógyszerészét, mutassa be lépésről lépésre, hogy hogyan kell alkalmazni a gyógyszerit.

## FEL TUDJA SOROLNI GYÓGYSZERÉIT?

Gyakran előfordul, hogy még a minden nap használt és jól ismert készítmény nevét is elfelejti a beteg. Készítsen listát gyógyszeréről, sokat segít, ha a lista mellé írja, hogy melyik szer mire való, valamint a pontos alkalmazást is. Tüntesse fel ezen a listán az esetleges gyógyszerallergiáit is, és javasoljuk, hogy mindig legyen kéznél. A gyógyszerelési táblázat elkészítésében kérje gyógyszerész segítségét, így azt is meg tudja határozni, hogy esetlegesen milyen előbbi készítménnyel lehetne helyettesíteni a felírt gyógyszert, vagy van-e olyan étel vagy egyéb termék, amelyeket nem fogyaszthat az adott gyógyszer szedése mellett. Fontos, hogy ismerje gyógyszerit!

## GYÓGYSZEREIM

MIT?

MIÉRT?

MENNYIT?

MIKOR?

MIKÉNT?

Bármilyen gyógyszereszedéssel kapcsolatos gondja akad, az ebben a patikában dolgozó gyógyszerészek és asszisztensek szívesen segítenek azok megoldásában.

**MINDEN KÉRDÉS ÉS MINDEN KÉRDÉSRE ADOTT VÁLASZ FONTOS, AMI A GYÓGYULÁST, AZ EGÉSZSÉGMEGŐRZÉST SEGÍTI!**

## Saját adataim:

Névem: \_\_\_\_\_  
Taj számom: \_\_\_\_\_  
Akadályoztatásom esetén nevemben eljáró személy neve és elérhetősége: \_\_\_\_\_  
Gyógyszerérzékenységem (allergia): \_\_\_\_\_  
Gyógyszerárám neve: \_\_\_\_\_  
Gyógyszerárám címe: \_\_\_\_\_  
Gyógyszerárám telefonszáma: \_\_\_\_\_  
Gyógyszerárám e-mail címe: \_\_\_\_\_  
Háziorvosom neve: \_\_\_\_\_  
Háziorvosom telefonszáma: \_\_\_\_\_

MIT?

MIÉRT?

MENNYIT?

MIKOR?

MIKÉNT?

A Magyar Gyógyszerészi Kamara és a Magyar Gyógyászati Társaság ajánlásával





# 5xM lakossági tájékoztató - rövidebb verzió

Ha valamilyen gyógyszerrel szemben nem volt mellékhatás, vagy minőségi problémát tapasztalt, akkor ide fordulhat: Országos Gyógyszerészeti és Élelmezésetudományi Intézet (OGYÉI) E-mail: ogyei@ogyei.hu • Telefon: 1372 Budapest, Pf. 450, www.ogyei.gov.hu

MIT?  
A gyógyszer nem neve és  
adagja (mg)

MÉRT?  
Ez a gyógyszer erre való

MENNYIT?  
Mennyiség és gyakoriság  
(pl. 2 tabletta naponta)

MIKOR?  
(idő)

GYÓGYSZEREIM

## EGYETLEN MÓDJA VAN A GYÓGYSZERNEK, VAGY A KELLEMETLEN TÜNETEK ELKERÜLÉSÉNEK: A GYÓGYSZERT BE KELL VENNİ...



A gyógyszerek hatékonysága az Ön együttműködésén is múlik. Az orvosi vagy gyógyszerészeti utasítások és javaslatok követése nem mindig egyszerű, de fontos tudnia, hogy a gyógyszereszedésben a beteg-tájékoztatótól való eltérésnek, a helytelen alkalmazásnak is vannak kockázatai. Sőt, ez utóbbi esetben a szakemberek tudása sem segíthet, hiszen a gyógyszerek helytelen alkalmazása csökkenti a gyógyító terápia hatékonyságát, és megnehezíti a további terápiák meghatározását. Ha egy gyógyszer a helytelen alkalmazás miatt nem hat, a panaszok enyhítésére orvosa vagy gyógyszerésze egy újabb terméket írhat fel vagy javasolhat, ugyanakkor mindamellett, hogy ez újabb kiadást jelent az Ön számára, előfordulhat, hogy az új készítmény feleslegesen terheli szervezetét. Vannak olyan készítmények, amelyeket folyamatosan kell szedni, és vannak, amelyeket időszakosan, de mindig a meghatározott mennyiséget! Ma már számos olyan módszer létezik, amely időben jelez, hogy mikor és milyen gyógyszert kell bevennie, ennek kiválasztásában gyógyszerésze is szívesen segít Önnek. Ha utazni készül, akkor is feltétlenül vigye magával a szükséges gyógyszereit! Ha valamilyen oknál fogva a gyógyszereszedésben mégis eltér az előírt javallattól, vagy egyszerűen csak elbizonytalanodik a beteg-tájékoztatóban olvasottak hatására, kérjük, ezt az információt ossza meg orvosával, gyógyszerészével.  
**Ne feledje: a gyógyszerek helyes alkalmazásában gyógyszerésze tud szakértői segítséget nyújtani!**

## GYÓGYSZEREIM

MIT?

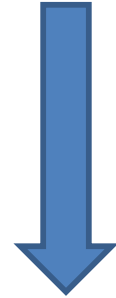
MIÉRT?

MENNYIT?

MIKOR?

MIKÉNT?

**A HELYES GYÓGYSZERALKALMAZÁSRÓL KÉRDEZZE MEG KEZELŐORVOSÁT, GYÓGYSZERÉSZÉT A HATÉKONY ÉS BIZTONSÁGOS TERÁPIA ÉRDEKÉBEN!**



Névem:

Akadályoztatásom esetén nevemben eljáró személy neve és elérhetősége:

Gyógyszerérzékenységem (allergia):

Gyógyszertáram neve:

Gyógyszertáram címe:

Gyógyszertár telefonszáma:

Gyógyszertár e-mail címe:

Háziorvosom neve:

Háziorvosom telefonszáma:

...de az okoz gyógyszeres eszközének, készítményének használatát (pl. inhalációs toll vagy gyógyszeres tasz), kérjen segítséget a gyógyszerésztől!



### MELLÉKHATÁS

Érdemi tudni van-e olyan várható mellékhatás, ami befolyásolhatja Önt a napi tevékenységében! Ha mellékhatásokat tapasztal, mindenképpen jelezze azt orvosának, gyógyszerészeének!

### FEL TUDJA SZOROLNI GYÓGYSZEREIT?

Készítsen listát az összes gyógyszeréről és étrend-kiegészítőjéről! Töltsse ki a mellékelt táblázatot vagy kérjen segítséget gyógyszerésztől!



MIT?

MIÉRT?

MENNYIT?

MIKOR?

MIKÉNT?

A Hungaropharma, a Semmelweis Egyetem, a Magyar Gyógyszerész Kamara és a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság ajánlásával

ISBN 978-615-81089-0-4

**SEMMEIWEIS EGYETEM**  
Egyetemi Gyógyszerészeti Intézet  
Gyógyszerészek Országos Szövetsége

### TÁROLÁS

Mindig az előírt, megfelelő tárolási körülmények között tárolja a gyógyszereket. Célserű minden gyógyszerét és gyermekektől elzárva tartani.



## 5xM gyógyszerelési kártya – előre kitöltendő rész



### Saját adataim:

Neven: .....

TAJ számom: .....

Akadályoztatásom esetén nevemben eljáró személy neve  
és elérhetősége:

Gyógyszerérzékenységem (allergia):.....

Gyógyszertáram neve: .....

Gyógyszertáram címe: .....

Gyógyszertár telefonszáma: .....

Gyógyszertár e-mail címe: .....

Háziorvosom neve: .....

Háziorvosom telefonszáma: .....



A Hungaropharma,  
a Semmelweis Egyetem,  
a Magyar Gyógyszerészeti  
Kamara és a Magyar  
Gyógyszerésztudományi  
Társaság ajánlásával

ISBN 978-615-81089-0-4



# SEMMELWEIS EGYETEM

semmelweis.hu/gyogyszertar  
Egyetemi Gyógyszertár  
Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# Az együttműködő háziorvos 😊

## Célszerű lehet:

- személyesen felkeresni és
- **együtt kiválasztani a 10 beteget** a megadott kritériumokon túl saját szakmai és orvos szakmai szempontok alapján;
- Az **5xM tájékoztatók** megfelelő oldalát **együtt előkészíteni**, a nyomtatott példányokra kerüljön fel a beteg neve, a háziorvos elérhetősége és a gyógyszerész elérhetősége is!
- Ajánlott előre letisztázni, hogy milyen módon tudtok majd konzultálni (telefonon, írásban, online, személyesen stb.)!



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# Ha nem sikerül bevonni a választott háziorvost ☹️

- **Próbáld meg meggyőzni a projekt hasznosságáról!**
  - A segítségével tényleg olyan betegeket lehet bevonni, ahol ő is fontosnak tartja a gyógyszerbiztonsági ellenőrzést, illetve azt, hogy a betegnek jobbra váljon az adherenciája és a gyógyszerismerete!
- **Válassz másik háziorvost, ha megoldható!**
- **Kérd a szakasszisztens és gyógyszerész kollégáid segítségét az előbb ismertetett betegbevonási szempontok alapján az önálló, patikai betegbevonáshoz (Ti adjátok át az **5xM tájékoztató anyagot**)!**
  - A bevonandó betegek azonosítása, megszólítása után adják át az expedálás és a bevonás lehetőségét!



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet





## 2. LÉPÉS – a betegek bevonása 1.

Ajánlott határidő: 2019. december 13.

- Az **5xM tájékoztatóval** megérkezik(-nek) a beteg(ek) a gyógyszerertárba (**min. 10 beteg**), így bárki expedíál (szakasszisztens, másik gyógyszerész), át tudja adnia az expedíálást a szakgyógyszerész-jelöltnek.
- A szakgyógyszerész-jelölt tájékoztatja a beteget, hogy milyen gyógyszerbiztonsági ellenőrzést/feladatot végez, és ebben kérné a beteg együttműködését. Ennek része az, hogy néhány kérdőívet ki kellene töltenie, és a havi gyógyszerkiváltások alkalmával mindig a szakgyógyszerész-jelöltnél kell kiváltania majd a gyógyszereit (esetleg elkérhető a beteg valamilyen elérhetősége is, ha megadja azt a későbbi időpont egyeztetésekhez, lehet, hogy szükségessé válik). >>> **Csak a beteg beleegyezésével kivitelezhető a projekt!**
- **Hozzájáruló nyilatkozatokat** és **betegeknek szóló írásos tájékoztatólevelet** biztosítunk a projekt munka kivitelezéséhez. Ez a patika részére fontos a GDPR megfelelés miatt, ott kell megőrizni, a személyes adatok az egyetemre nem jutnak el. >>> **A BEGONIA is nyomtat külön egy ilyen hozzájárulási nyilatkozatot!** (Nyilatkozat nyomtatása és aláírása nélkül nem lehet használni a szoftvert...)
- A szakgyógyszerész-jelölt az első **beteg-együttműködési és a gyógyszerismereti kérdőívet** kitölteti a beteggel addig, amíg a vényeket gyógyszerbiztonsági szempontok alapján áttekinti. Ezt követően kerül az **5xM gyógyszerelési tájékoztató anyag gyógyszerelési táblázata is kitöltésre közösen! Amennyiben nem elég egy tábla, a mellékelt önálló táblázatokat erre is lehet alkalmazni.**



**SEMMELWEIS EGYETEM**

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# Tájékoztató levél betegeknek és GDPR nyilatkozatok

Tisztelt Hölgyem / Uram!

Szeretnénk tájékoztatni, hogy a Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Kar szakgyógyszerész-képzésének keretében lehetősége nyílik teljes gyógyszerelésének áttekintésére az Ön által látogatott gyógyszerertárban, az ott dolgozó szakgyógyszerész-jelöltünk segítségével. Ennek célja, hogy a lehető leghatékonyabb és a legbiztonságosabb, kockázatoktól mentes terápiás eredményeket érhessek el az egymás mellett szedett receptköteles, recept nélkül megvásárolható gyógyszerek vagy étrend-kiegészítő termékek szedése esetén.

Mielőtt eldöntené, hogy szeretne-e részt venni ezen egészségügyi, gyógyszerértári szolgáltatásban, fontos, hogy megfelelő tájékoztatásban részesüljön a programmal kapcsolatosan. Kérjük, figyelmesen olvassa el az alábbi információkat és kérdezzen szakgyógyszerész-jelöltünköt!

Köszönjük együttműködését!

## Mi ennek a gyógyszerértári szolgáltatásnak a célja?

Jelen gyógyszerértári szolgáltatás a Semmelweis Egyetem szakgyógyszerész-képzésének keretében kivitelezendő úgynevezett projektmunka, egy feladat, amely során az érintett gyógyszerertárakban dolgozó, a képzésben részt vevő szakgyógyszerész-jelöltek öt vagy annál több gyógyszert együttesen szedő betegek fokozott terápiás támogatását segítik a gyógyszerek teljesértékű átbeszélésével. Ezzel elkerülhetőek a gyógyszerek szedése során kialakuló, esetleges félreértések, felszínre kerülhetnek eddig nem megbeszéltek kérdések, amelyek megválaszolásával növelhető a terápia biztonságossága és hatékonysága. Mindezt az Önnel foglalkozó szakgyógyszerész-jelölt az Ön háziorvosával vagy kezelőorvosával együttműködésben valósítja meg, így ha szükséges valamelyik gyógyszerén vagy annak alkalmazásán változtatni, akkor az könnyedén kivitelezhető. Ha bármilyen problémája adódott szedett gyógyszereivel kapcsolatban, akkor az most könnyedén megoldódhat!

## Kötelező részt vennem a fent leírt projekt munkában?

Természetesen nem kötelező részt vennie a fent bemutatott szolgáltatásban. Adatai és a projekt munkához kapcsolódó válaszai csak az Ön hozzájárulásával és beleegyezésével kerülnek rögzítésre a gyógyszerertárban. Ha nem szeretne részt venni a szolgáltatásban és az

ehhez kapcsolódó felmérésekben részt venni, akkor kérjük, jelezze kollégáinknak! Ha úgy dönt, hogy igénybe veszi ezt az igen hasznos szolgáltatást, akkor kérjük, írja alá az adatkezelésről, adatfelhasználásról, adatkezelési nyilatkozatot és a jelen tájékoztatóról szóló

## Miért nekem ajánlott?

A felmérésben bárki részt vehet, aki egy vagy annál több gyógyszer szed, mind pedig az éri szedett gyógyszer

## Mit kell nekem?

A projekt munkájához kicsit részletek az Önnel alapvető gyógyszer-terápiás kivárából, néhány

A

)

**Hozzájárulás adatkezeléshez, adattovábbításhoz és adatfelhasználáshoz**

Alulírott, ..... gyógyszerertár ..... ezúton hozzájárulok ahhoz, hogy a(z) ..... a Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Kar szakgyógyszerész-képzésének keretén belül az alapszintű gyógyszerészi gondozás keretében végzett gyógyszerbiztonsági ellenőrzés fejlesztését célzó gyógyszerértári projekt munka részeként a tudomására jutott egészségügyi adataimat nyilvántartsa, és amennyiben az egészségem érdekében szükséges, háziorvosom vagy kezelőorvosom tudomására hozza, továbbá a szükséges információkat elektronikus úton továbbítsa az Egyetemi Gyógyszerértári Gyógyszerügyi Szervezési Intézet munkatársai részére a projekt munka teljesítését igazoló módon, illetve az egyetemen végezhető kutatások céljából.

Dátum: ..... (hely) ..... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

..... beteg aláírása

..... gyógyszerész aláírása

*Meg kell őrizni a gyógyszerertárban!*

## Nyilatkozat

### Teljeskörű tájékoztatásról

Alulírott, ..... Semmelweis Egyetem Gyógyszerésztudományi Kar szakgyógyszerész-képzésének keretében megvalósuló, az alapszintű gyógyszerészi gondozás keretében végzett gyógyszerbiztonsági ellenőrzés fejlesztését célzó projekt munkában való részvételem okán megfelelő, írásos tájékoztatásban részesültem a(z) ..... gyógyszerertárban.

Dátum: ..... (hely) ..... (év) ..... (hónap) ..... (nap)

..... beteg aláírása

..... gyógyszerész aláírása

*Meg kell őrizni a gyógyszerertárban!*



**SEMMEIWEIS EGYETEM**  
semmelweis.hu/gyogyszeretar  
Egyetemi Gyógyszerertár  
Gyógyszerügyi Szervezési Intézet





# Tapasztalat

- Mivel a választott fókusz csoportot jellemzően az idősebb korosztály alkotja, a megbízhatóbb adatok érdekében célszerűbb lehet az **interjús adatfelvételt** választani! (Remeg a beteg keze, nem szívesen ír; nem látja a betűket; számára nehéz értelmezni a kérdéseket stb.)
- Így szívesebben válaszol főként az idősebb korosztály és kialakul egy közvetlenebb kapcsolat a beteggel! 😊
- Sajnos több időt vesz igénybe! 😞



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet





## 2. LÉPÉS – a betegek bevonása 2.

**Ajánlott határidő: 2019. december 13.**

- A beteggel egyeztetni kell, és meg kell beszélni a **teljes** gyógyszerelése részleteit, ezt rá kell vezetni az **5xM táblázatra** (Mit? Miért? Mennyit? Mikor? Miként? Van-e gyógyszer allergiája?) **OTC és étrend-kiegészítő használata kapcsán is!!!**
- **FONTOS: A BEGONIA szoftvert használók esetében a szoftver alkalmas egy gyógyszerelési táblázat elektronikus összeállítására és nyomtatására >>> egyszerűsítheti a folyamatot! 😊** Ilyenkor nem kell az 5xM táblázatot is kitölteni kézzel a beteggel... (ilyenkor alapvetően a bevonás folyamatát segíti az anyag, illetve a tájékoztatást, valamint otthon kitölthető a táblázat része is).
- A szakgyógyszerész-jelölt a gyógyszerbiztonsági ellenőrzés eredménye alapján jár el a továbbiakban (expediál; vagy amennyiben probléma merül fel, akkor a háziorvos értesítése levéllel vagy telefonon, illetve megfelelő jogosultsággal önálló problémamegoldás lehetséges).
- Belső, kézzel írott regisztráció az **adatlapon** lehetséges!



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# Az 5xM gyógyszerelési táblázata – a beteg gyógyszerelésének felvételekor kitöltendő rész

**Ezt a beteg megkapja, a kitöltött példányt (a tájékoztatóval együtt)!**

## Megjegyzés:

A kitöltött példányt célszerű lefénymásolni, hogy a patikában is legyen egy példány!

A táblázat a szakmai segédanyagban is megtalálható, arról is lehet sokszorosítani!

| GYÓGYSZEREIM                                                                                                          |                                    |                                                                 |                            |                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|----------------------------|--------------------------------------------------------|
| Gyógyszerek (receptkötelesek, valamint a recept nélkül kaphatók egyaránt) és az étrend-kiegészítők helyes alkalmazása |                                    |                                                                 |                            |                                                        |
| MIT?<br>A gyógyszerem neve és erőssége (mg)                                                                           | MIÉRT?<br>Ez a gyógyszer erre való | MENNYIT?<br>mennyiség és gyakoriság<br>(pl. 2 tabletta naponta) | MIKOR?<br>(pl. R:1 és E:1) | MIKÉNT?<br>(pl. étkezés előtt, egészben lenyelni stb.) |
|                                                                                                                       |                                    |                                                                 |                            |                                                        |
|                                                                                                                       |                                    |                                                                 |                            |                                                        |
|                                                                                                                       |                                    |                                                                 |                            |                                                        |
|                                                                                                                       |                                    |                                                                 |                            |                                                        |
|                                                                                                                       |                                    |                                                                 |                            |                                                        |
|                                                                                                                       |                                    |                                                                 |                            |                                                        |
|                                                                                                                       |                                    |                                                                 |                            |                                                        |
|                                                                                                                       |                                    |                                                                 |                            |                                                        |
|                                                                                                                       |                                    |                                                                 |                            |                                                        |
|                                                                                                                       |                                    |                                                                 |                            |                                                        |
|                                                                                                                       |                                    |                                                                 |                            |                                                        |
|                                                                                                                       |                                    |                                                                 |                            |                                                        |
|                                                                                                                       |                                    |                                                                 |                            |                                                        |



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet





# ÚJ: Gyógyszerelés felvétele a BEGONIA szoftverben

- A BEGONIA szoftverben is összeállítható egy gyógyszerelési táblázat! 😊
- Ebből lehet nyomtatni a betegnek és a patikának is 1-1 példányt!
- Amennyiben változik valami a gyógyszerelésben, akkor könnyű javítani, de a változást nem, hanem csak az aktuális gyógyszerelést fogja tartalmazni ez a fajta táblázat! >>> újra lehet nyomtatni!
- OTC-ket és étrend-kiegészítőket itt is fel kell venni!



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet





# Nyomon követési, beteg adatlap – belső, patikai használatra (kézzel tölthető folyamatosan)

| Gyógyszertár:                                                            |              | Gyógyszerész:                |  | Beteg kódja:                                        |   | Nem:                         |  | Kor: |  |
|--------------------------------------------------------------------------|--------------|------------------------------|--|-----------------------------------------------------|---|------------------------------|--|------|--|
| <b>Beteg adatok</b>                                                      |              | <b>Háziorvos adatok</b>      |  | <b>kezdő és utolsó állapot felmérés</b>             |   |                              |  |      |  |
| Név                                                                      |              | Név                          |  | Beteg-eggyüttműködés                                |   | Első alkalom észrevételek:   |  |      |  |
| Cím                                                                      |              | Cím                          |  | Gyógyszerismeret                                    | % |                              |  |      |  |
| Elérhetőség (telefon, email)                                             |              | Elérhetőség (telefon, email) |  | Beteg-eggyüttműködés                                |   | Utolsó alkalom észrevételek: |  |      |  |
| Allergia:                                                                |              |                              |  | Gyógyszerismeret                                    | % |                              |  |      |  |
| <b>Szedett gyógyszerek (vényköteles, vény nélküli) és egyéb termékek</b> |              |                              |  | <b>Gyógyszerész-beteg találkozás (időpontokkal)</b> |   |                              |  |      |  |
| Gyógyszer neve, adagolása                                                | Mióta szedi? | Milyen betegsége?            |  | Dátum:                                              |   |                              |  |      |  |
|                                                                          |              |                              |  | GYP1 – GYP6                                         |   |                              |  |      |  |
|                                                                          |              |                              |  | GYP OKA                                             |   |                              |  |      |  |
|                                                                          |              |                              |  | Gyógyszerészi intervenció                           |   |                              |  |      |  |
|                                                                          |              |                              |  | Orvosi intervenció                                  |   |                              |  |      |  |
|                                                                          |              |                              |  | Eredmény                                            |   |                              |  |      |  |

# Az adatok első feltöltése a SE, E-learning felületén keresztül!

## Kötelező határidő: 2020. január 6.

Az **1. projekt-tábla** első felének kitöltése és feltöltése a moodle rendszerbe minden szakgyógyszerész-jelölt regisztrációját követően!

*(Később kaptok tájékoztatást a rendszerről!)*

### Mi kell hozzá?

- A kezdeti **beteg-együttműködési kérdőívek** kiértékelése.
- A kezdeti **gyógyszerismereti kérdőívek** kiértékelése.
- A gyógyszerelés kezdeti, tehát első felvétele.



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# A beteg-egyetműködési és gyógyszerismereti kérdőív kiértékelése 1.

## Beteg-egyetműködést mérő kérdőív:

- Összesen 5 kérdés, amelyet ötfokozatú skálán válaszolhatnak meg a betegek.
- Egyszerűen csak meg kell adni az **1. projekt-táblában** a válaszok sorszámát.
- *(Összesítve a sorszámokat, minél „adherensebb” egy beteg, annál több „pontja” lesz...)*

## Gyógyszerismereti kérdőív:

- Minden a beteg által helyesen beírt elem 1 pont.
- Összesen annyi pont szerezhető amennyi gyógyszert szed a beteg x 4 (ha szed valamilyen gyógyszert, de semmit nem írt le akkor ott a 4-ből 0 pont adható).
- Értékelés %-ban történik meg, azaz az összes megszerezhető pont hány %-át érte el a beteg.



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszeratar](http://semmelweis.hu/gyogyszeratar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# Az 1. projekt-tábla első fele



| Beteg kód | Nem | Életkor (év) | Iskolai végzettség (alsó, közép, felső) | Kezdeti beteg-együttműködés, adherencia<br>(a kérdésekre adott válaszok sorszáma, és a kitöltés módszertana: interjú vagy önálló kitöltés) |           |           |           |           | Kezdeti gyógyszerismeret<br>(%-os érték, és módszertan: interjú vagy önálló kitöltés) | A projekt elején <u>folymatosan</u> szedett gyógyszerek száma (db) | Konzultációk dátum szerinti felsorolása (expediálási alkalmak) | Záró beteg-együttműködés<br>(a kérdésekre adott válaszok sorszáma, és a kitöltés módszertana: interjú vagy önálló kitöltés) |           |  |   |
|-----------|-----|--------------|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|--|---|
| 1         |     |              |                                         | 1. kérdés                                                                                                                                  | 2. kérdés | 3. kérdés | 4. kérdés | 5. kérdés |                                                                                       | Vényen rendelt, belseleges:                                        |                                                                | 1. kérdés                                                                                                                   | 2. kérdés |  |   |
|           |     |              |                                         |                                                                                                                                            |           |           |           |           |                                                                                       |                                                                    |                                                                |                                                                                                                             |           |  |   |
|           |     |              |                                         | Módszertan                                                                                                                                 |           |           |           |           |                                                                                       |                                                                    | OTC, belseleges:                                               |                                                                                                                             |           |  | M |
|           |     |              |                                         |                                                                                                                                            |           |           |           |           |                                                                                       |                                                                    | Egyéb:                                                         | Összesen:                                                                                                                   |           |  |   |
| 2         |     |              |                                         | 1. kérdés                                                                                                                                  | 2. kérdés | 3. kérdés | 4. kérdés | 5. kérdés |                                                                                       | Vényen rendelt, belseleges:                                        |                                                                | 1. kérdés                                                                                                                   | 2. kérdés |  |   |
|           |     |              |                                         |                                                                                                                                            |           |           |           |           |                                                                                       |                                                                    |                                                                |                                                                                                                             |           |  |   |
|           |     |              |                                         | Módszertan                                                                                                                                 |           |           |           |           |                                                                                       |                                                                    | OTC, belseleges:                                               |                                                                                                                             |           |  | M |
|           |     |              |                                         |                                                                                                                                            |           |           |           |           |                                                                                       |                                                                    | Egyéb:                                                         | Összesen:                                                                                                                   |           |  |   |
| 3         |     |              |                                         | 1. kérdés                                                                                                                                  | 2. kérdés | 3. kérdés | 4. kérdés | 5. kérdés |                                                                                       | Vényen rendelt, belseleges:                                        |                                                                | 1. kérdés                                                                                                                   | 2. kérdés |  |   |
|           |     |              |                                         |                                                                                                                                            |           |           |           |           |                                                                                       |                                                                    |                                                                |                                                                                                                             |           |  |   |
|           |     |              |                                         | Módszertan                                                                                                                                 |           |           |           |           |                                                                                       |                                                                    | OTC, belseleges:                                               |                                                                                                                             |           |  | M |
|           |     |              |                                         |                                                                                                                                            |           |           |           |           |                                                                                       |                                                                    | Egyéb:                                                         | Összesen:                                                                                                                   |           |  |   |
|           |     |              |                                         | 1. kérdés                                                                                                                                  | 2. kérdés | 3. kérdés | 4. kérdés | 5. kérdés |                                                                                       | Vényen rendelt, belseleges:                                        |                                                                | 1. kérdés                                                                                                                   | 2. kérdés |  |   |

**Azt, hogy volt-e a gyógyszerelés felvételekor azonosított gyógyszerelési probléma, illetve ez hogyan került megoldásra, NEM kell január 6-ig még beküldeni, mert az a változtatás része lesz a táblának! (Csak a kezdeti értékeket kell beküldeni!)**





# 3. LÉPÉS – a betegek nyomon követése

2020. január 6. – 2020. március 13.

## A projekt során:

- Az expediáló szakasszisztensekkel és gyógyszerészekkel ismertetni kell a folyamatot (pl. nyilvántartás az **adatlapokból** a gyógyszertárban, min. 10 fő-re) annak biztosítása érdekében, hogy **amennyiben a beteg újból kiváltja a gyógyszereit a patikában, akkor adják át az expediálás lehetőségét a szakgyógyszerész-jelöltnek**, akinek feladata:
  - figyelni a gyógyszerelés esetleges változtatásaira. Ha új gyógyszere lesz a betegnek, TAJ betekintés használható, sőt ha lehet minden alkalommal használandó!
  - Figyelni a vény nélkül kiváltott párhuzamos gyógyszerekre biztonsági szempontokból (pl. interakció, felesleges gyógyszerelés stb.)!
  - Figyelni a gyógyszerek mellé kiváltott étrend-kiegészítő termékekre biztonsági szempontokból (pl. interakciók)!
  - Fokozottabb tájékoztatást kell adni minden esetben a betegnek (elismételni neki melyik gyógyszere mire való, hogyan kell szednie, mire kell figyelnie stb.), illetve bízgatni kell a saját kérdései feltevésére!
  - **Újabb felmerülő probléma esetén felvenni a kapcsolatot a háziorvossal, ha szükséges!**
- Mindezek folyamatos regisztrálása az **adatlapon** (kézi) és **a projekt-táblákban** (elektronikus)!

# Nyomon követési, beteg adatlap – belső, patikai használatra (kézzel tölthető folyamatosan)

| Gyógyszertár:                                                     |              | Gyógyszerész:                |  | Beteg kódszáma:                              |   | Nem:                         |  | Kor: |  |
|-------------------------------------------------------------------|--------------|------------------------------|--|----------------------------------------------|---|------------------------------|--|------|--|
| Beteg adatok                                                      |              | Háziorvos adatok             |  | kezdő és utolsó állapot felmérés             |   |                              |  |      |  |
| Név                                                               |              | Név                          |  | Beteg-eggyütműködés                          |   | Első alkalom észrevételek:   |  |      |  |
| Cím                                                               |              | Cím                          |  | Gyógyszerismeret                             | % |                              |  |      |  |
| Elérhetőség (telefon, email)                                      |              | Elérhetőség (telefon, email) |  | Beteg-eggyütműködés                          |   | Utolsó alkalom észrevételek: |  |      |  |
| Allergia:                                                         |              |                              |  | Gyógyszerismeret                             | % |                              |  |      |  |
| Szedett gyógyszerek (vényköteles, vény nélküli) és egyéb termékek |              |                              |  | Gyógyszerész-beteg találkozás (időpontokkal) |   |                              |  |      |  |
| Gyógyszer neve, adagolása                                         | Mióta szedi? | Milyen betegsége?            |  | Dátum:                                       |   |                              |  |      |  |
|                                                                   |              |                              |  | GYP1 – GYP6                                  |   |                              |  |      |  |
|                                                                   |              |                              |  | GYP OKA                                      |   |                              |  |      |  |
|                                                                   |              |                              |  | Gyógyszerészi intervenció                    |   |                              |  |      |  |
|                                                                   |              |                              |  | Orvosi intervenció                           |   |                              |  |      |  |
|                                                                   |              |                              |  | Eredmény                                     |   |                              |  |      |  |

# Gyógyszerelési problémák kategorizálása

| Szükségesség   |                                                                                                                                                                                                     |
|----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| GYP1           | Gyógyszeresen nem kezelt egészségügyi probléma. A betegnek van olyan betegsége, amelyre szükséges lenne, de nem kap gyógyszeres kezelést.                                                           |
| GYP2           | Indokolatlan gyógyszereszedés okozta egészségügyi probléma. A beteg olyan egészségügyi problémától szenved, amely egy olyan gyógyszer szedésének következménye, amelyre nincs szükség a terápiában. |
| Eredményesség  |                                                                                                                                                                                                     |
| GYP3           | Minőségi eredménytelenség. Az adott gyógyszeres kezeléssel a beteg nem éri el a célértékeket, a gyógyszer elégséges hatásának, vagy alkalmazásának hiányosságai miatt.                              |
| GYP4           | Mennyiségi eredménytelenség. Az adott gyógyszeres kezeléssel a beteg nem éri el a célértéket, amely a dozírozási problémákra vezethető vissza.                                                      |
| Biztonságosság |                                                                                                                                                                                                     |
| GYP5           | Minőségi biztonságossági probléma. Gyógyszer okozta egészségügyi probléma.                                                                                                                          |
| GYP6           | Mennyiségi biztonságossági probléma. Gyógyszer dózisa okozta egészségügyi probléma.                                                                                                                 |



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# Gyógyszerelési probléma oka

| Gyógyszerelési probléma | Gyógyszerelési probléma feltételezett oka         |
|-------------------------|---------------------------------------------------|
| GYP1                    | Gyógyszerkiválasztás (Szükséges gyógyszer hiánya) |
| GYP2                    | Indokolatlanul alkalmazott készítmény             |
|                         | Hatástani csoporton belüli duplikáció             |
| GYP3                    | Gyógyszerkiválasztás                              |
|                         | Non-adherencia                                    |
| GYP4                    | Dozírozás (adag, gyógyszerforma)                  |
| GYP5                    | Interakció                                        |
|                         | Mellékhatás                                       |
| GYP6                    | Dozírozás (adag, gyógyszerforma)                  |
|                         | Egyéb:                                            |



**SEMMELWEIS EGYETEM**

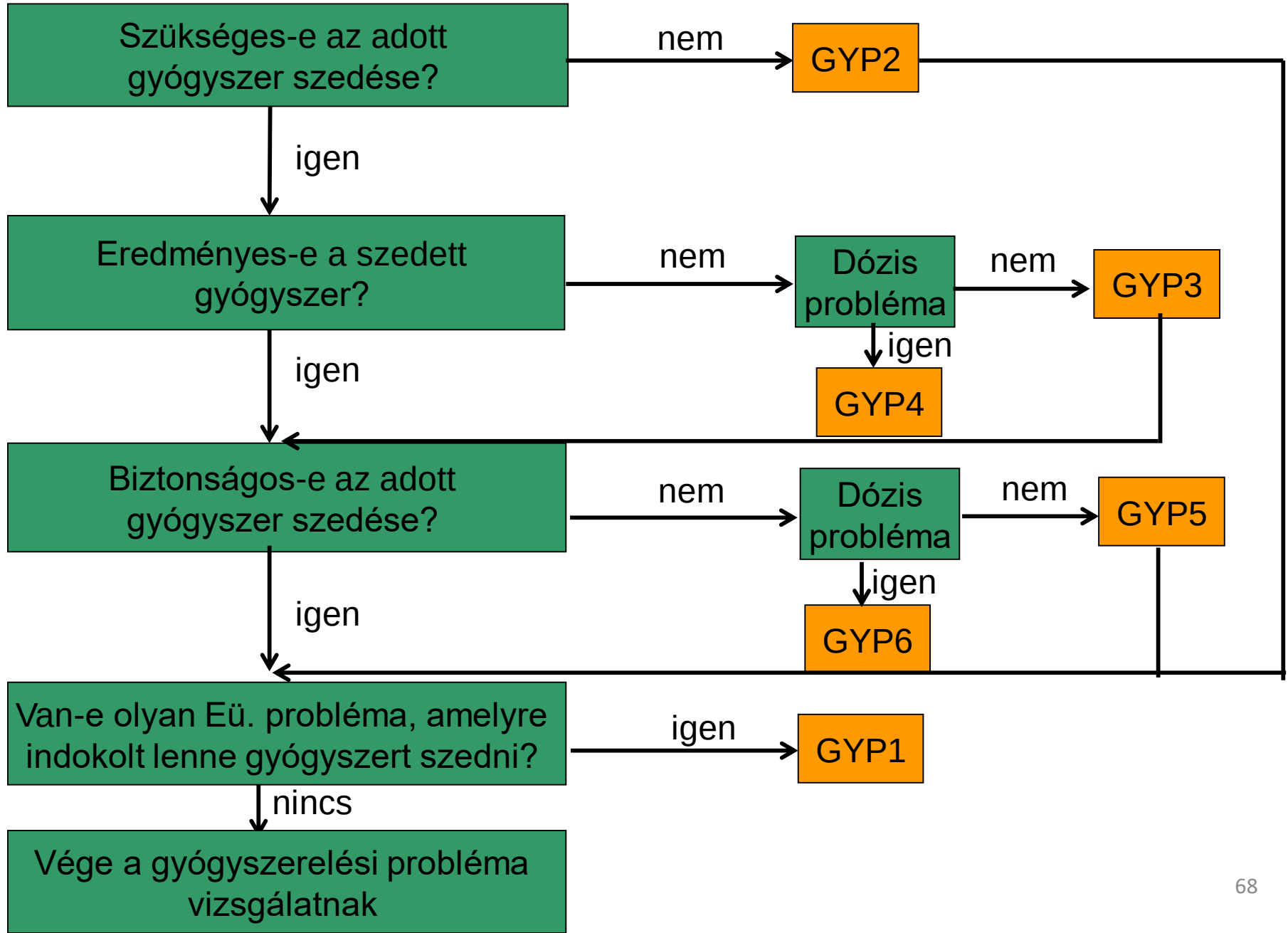
[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# Gyógyszerelési probléma felmérésének lehetséges algoritmus





# A háziorvos tájékoztatásának egy lehetséges formája

**Megjegyzés:**  
Célravezetőbb  
pl. a telefon! ;)

## TÁJÉKOZTATÓ LEVÉL

TÁJÉKOZTATÓ LEVÉL AZ ORVOSOK RÉSZÉRE A GYÓGYSZERTÁRBAN  
VÉGZETT GYÓGYSZERBIZTONSÁGI ELLENŐRZÉS EREDMÉNYRŐL

Tisztelt ..... doktornő/doktorúr!

..... betegének a felírt gyógyszerek  
gyógyszerbiztonsági vizsgálata során az alábbi gyógyszerelési problémák jelentkeztek:

- Az adott gyógyszerek között (.....;  
.....) klinikailag jelentős interakció lehetősége áll fenn.
- Az adott gyógyszerek között hatástani csoport, vagy hatóanyag  
(.....; .....) duplikáció van.
- Az adott gyógyszer(ek) (.....)  
esetében a beteg gyógyszereszedési együttműködő készsége nem megfelelő,  
melynek valószínű oka, hogy .....
- A beteg .....  
gyógyszerallergiáról számolt be, ez alapján  
.....  
gyógyszerének kiadása nem történt meg.
- A terápias eredmény eléréséhez más gyógyszer felírása szükséges lehet.
- A beteg valószínűleg az alábbi ..... gyógyszer  
szedésének következtében a következő, mellékhatásnak is tekinthető  
panaszokról számolt be:

Az észlelt problémával kapcsolatosan az alábbi beavatkozásokat tettem a gyógyszer  
kiadása során:

Kérem, hogy a beteg vizsgálatának eredményéről tájékoztatni szíveskedjen.

Dátum:

Együttműködését és segítségét előre is megköszönve tisztelettel:

Gyógyszerész

Gyógyszertár



**SEMMELWEIS E**  
semmelweis.hu/gyogyszer  
Egyetemi Gyógyszertár  
Gyógyszerügyi Szervez



# Esetleg felmerülő problémák

- Amennyiben a beteg önkéntesen vállalta, hogy részt vesz a projektben, meg kell kérni, hogy ez időben (max. 3 hónap) lehetőleg havonta váltsa ki gyógyszereit akkor is, ha egyszerre 3 havit írtak fel neki!
- Amennyiben nincs kellő idő expedálás közben a problémák megbeszélésre, biztosítani kell későbbi konzultációs lehetőséget!
- Előfordulhat, hogy a beteg nem egyszerre váltja ki az összes gyógyszerét, de mindig a teljes gyógyszerelés alapján kell ellenőrizni!
- Előfordulhat, hogy a találkozás alkalmával nincs idő, lehetőség részletes gyógyszerbiztonsági ellenőrzésre (pl. interakciók kiszűrése), ilyenkor ez utólag is elvégezhető, de mind a beteget, mind az orvost tájékoztatni kell az eredményéről!
- Előfordulhat, hogy nem hozzák a betegek a következő alkalmakkor az **5xM táblázatukat**, így esetleg érdemes azt lefénymásolni a gyógyszerertárban is! >>> **Vagy: a BEGONIA-val bármikor nyomtatható új táblázat!** ☺ Ebben a szoftverben az esetleges gyógyszerelés változtatásokat is könnyebb eszközölni, mindig csak az aktuális gyógyszerelést tartalmazza az összefoglaló tábla!
- **FONTOS: sajnos a BEGONIA nem alkalmas a GYP-k kategorizálására és dokumentálására!**

**Problémamegoldás, önálló ötletekkel!!!**



**SEMMELWEIS EGYETEM**

semmelweis.hu/gyogyszeretar

Egyetemi Gyógyszerertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



## 4. LÉPÉS – a projekt lezárása 1.

### Ajánlott határidő: 2020. április 3.

- Amennyiben egy adott beteg min. **harmadjára** váltja ki gyógyszereit a projekt során (első alaklommal a gyógyszerelés felvétele történik plusz minimum kettő további alkalom), ezt követően a **beteg-együttműködési és gyógyszerismereti kérdőívet** újra ki kell tölteni, illetve a feladat lezárásaként a **beteg-elégedettségi kérdőívet** is ki kell tölteni a beteggel.
- Ha ennél többször is meglátogatja a gyógyszerertárat, akkor ezeket a találkozásokot is regisztrálni kell, a lényeg, hogy április 3-ig legyen meg minden záró kérdőív!
- Amennyiben a beteg nem jött többször (elégszer) vissza a patikába, de még nem töltötte ki a záró kérdőíveket, akkor felkereshető a megadott elérhetőségén keresztül és időpont(ok) is egyeztethetőek vele.



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszeratar](http://semmelweis.hu/gyogyszeratar)

Egyetemi Gyógyszerár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet





# A beteg-egyetműködési és gyógyszerismereti kérdőív kiértékelése 2.

## Beteg-egyetműködést mérő kérdőív:

- Összesen 5 kérdés, amelyet ötfokozatú skálán válaszolhatnak meg a betegek.
- Egyszerűen csak meg kell adni az **1. projekt-táblában** a válaszok sorszámát. >>> *már a záró mérések részénél!*
- (Összesítve a sorszámokat, minél „adherensebb” egy beteg, annál több pontja lesz...)

## Gyógyszerismereti kérdőív:

- Minden a beteg által helyesen beírt elem 1 pont.
- Összesen annyi pont szerezhető amennyi gyógyszert szed a beteg x 4 (ha szed valamilyen gyógyszert, de semmit nem írt le akkor ott a 4-ből 0 pont adható).
- Értékelés %-ban történik meg, azaz az összes megszerezhető pont hány %-át érte el a beteg. >>> **1. projekt-táblába (záró mérés)!**



**SEMMELWEIS EGYETEM**

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet





# Beteg-elégedettségi kérdőív

Kódszám:..... (Gyógyszerésze tölti ki!)

Dátum:.....év.....hónap.....nap

## BETEG-ELÉGEDETTSÉGI KÉRDŐÍV

A következő néhány kérdés az elmúlt időszakban lezajlott, a gyógyszerésze által végzett gyógyszerelési áttekintés és nyomon követés eredményességét méri fel!

Kérjük, karikázza be az egyes kérdésekre adott válaszainak, illetve véleményének a betűjelét!

Köszönjük együttműködését!

1. Mennyire volt elégedett a gyógyszerésze által nyújtott gyógyszerelési áttekintéssel és gyógyszerelése nyomon követésével?

- a) nagyon elégedett voltam
- b) elégedett voltam
- c) nem jelentett az eddigiekhez képest különbséget
- d) nem voltam elégedett

2. Ajánlaná-e másnak is a gyógyszerésze által nyújtott gyógyszerelési áttekintést?

- a) igen
- b) nem

3. Mennyire fogadta meg a gyógyszerésze tanácsait a gyógyszerelésével kapcsolatban?

- a) mindig megfogadtam
- b) általában megfogadtam
- c) ritkán fogadtam meg
- d) soha nem fogadtam meg

4. Gyógyszerésze tevékenységében az Ön számára mi volt újdonság az elmúlt időszakban az alábbiakban felsoroltak közül (pl. a korábbi gyógyszerkiadásokhoz képest)?

(több lehetőséget is bejelölhet)

- a) válaszolt a kérdéseimre
- b) információt adott a gyógyszereimről
- c) felhívta a figyelmemet a legfontosabb mellékhatásokra és a teendőkre, ha voltak ilyenek
- d) figyelmeztetett, ha az adott gyógyszert valamilyen étellel/itallal vagy más gyógyszerrel együtt nem szabadott szedni
- e) beszélgettünk arról, hogyan tudom beiktatni a gyógyszereszedést a hétköznapijaimba (pl. ne felejtsem el bevenni)
- f) felvette a kapcsolatot a háziorvosommal, ha problémát tapasztalt a folyamatosan szedett gyógyszereim kapcsán
- g) írásos ismertetőket adott, amelyek segítettek betegségeim megértésében
- h) ezek közül egyik sem volt újdonság számomra, mert eddig is ilyen szolgáltatásokban részesültem

5. Szívesen fogadna a jövőben új, a gyógyszerésze által végzett, segítséget nyújtó szolgáltatásokat a gyógyszerértékekben (pl. az egészségével vagy gyógyszerelésével kapcsolatban)?

- a) igen
- b) nem

Kódszám:..... (Gyógyszerésze tölti ki!)

Dátum:.....év.....hónap.....nap

6. Mennyi időt tud/szeretne arra szánni, hogy gyógyszerésszel konzultáljon a gyógyszerértékben?

- a) az eddig erre ráfordított időhöz képest nem rendelkezem több idővel
- b) 5-10 perc
- c) 15-20 perc
- d) 20 percnél több időre lenne szükségem

7. Milyen típusú szolgáltatásokat venne igénybe szívesen a gyógyszerértékben?

(több lehetőséget is bejelölhet)

- a) a gyógyszerész segítsen nekem a tüneteim pontosításában és a helyes gyógyszerválasztásban orvos nélkül is ellátható betegségeimben (pl. nátha, fejfájás, láz, derékfájás)
- b) rendszeresen szedett gyógyszereim időnként nézzük át

c) mérjék meg a vérnyomásomat

d) mérjék meg a vércukorszintemet

e) mérjék fel a rizikófaktoraimat bizonyos betegségek vonatkozásában (pl. szív és érrendszeri megbetegedések vonatkozásában, urológiai megbetegedések vonatkozásában stb.)

f) legyen lehetőségem a betegséggemmel/szedett gyógyszereimmel kapcsolatban konzultálni a gyógyszerésszel

g) kaphassak írásbeli tájékoztatást, ismertető anyagokat a betegséggemmel/szedett gyógyszereimmel kapcsolatban

8. Melyik típusú megoldást részesítené előnyben a szolgáltatások igénybevételenél?

- a) amikor eszembe jut és bejövök, azonnal álljanak a rendelkezésemre
- b) szívesen bejövök egy közösen (telefonon vagy személyesen) egyeztetett időpontra, hogy biztosan nyugodt körülmények között és megfelelő időt tudjanak rám szánni

9. Mennyire fontos Önnek, hogy nyugodt körülmények között (a gyógyszerértékben külön kialakított helyiség) tudjon beszélni a gyógyszerésszel?

- a) egyáltalán nem fontos
- c) számomra közömbös
- d) fontos
- e) nagyon fontos

10. Amennyiben van észrevétele a gyógyszerelési áttekintéssel kapcsolatban, kérjük, írja le a véleményét:

.....  
.....  
.....

## 4. LÉPÉS – a projekt lezárása 2.

### Ajánlott határidő: 2020. április 3.

- A szakgyógyszerész-jelölt kitölti a **gyógyszerészi kérdőívet**.
- A **háziiorvosi kérdőívet** kitölteti a háziiorvossal.
- Az **1. projekt-tábla** teljes kitöltése.
  - Beteg-együttműködési és gyógyszerismereti záró eredmények, valamint a folyamatosan vezetett adatokkal!
- A **2. projekt-tábla** teljes kitöltése >>> **folyamatos kitöltése ajánlott a projekt alatt!**
  - A folyamatosan, kézzel vezetett beteg-adatlap információi segítséget jelenthetnek!



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# Gyógyszerészi kérdőív



**SEMMELWEIS EGYETEM**

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

Dátum: .....év.....hónap.....nap

## GYÓGYSZERÉSZI KÉRDŐÍV

### Általános kérdések:

Nem:.....

Végzés éve:..... (évszám)

Gyógyszertár típusa:

- a) 1-2 expedáló hely
- b) 3-4 expedáló hely
- c) több expedáló hely

Külön konzultációs, tanácsadó helyiséggel rendelkezik-e a gyógyszertár?

- a) igen
- b) nem

*Kérjük, jelölje x-szel a táblázatban az ott felsorolt gyógyszerelési áttekintéssel kapcsolatos állítások esetén azt a sorszámot, amelyet a leginkább megfelelőnek érez Önmagára, az alábbiak szerint!*

| 1.                               | 2.                 | 3.                     | 4.          | 5.                      |
|----------------------------------|--------------------|------------------------|-------------|-------------------------|
| egyáltalán<br>nem értek<br>egyet | nem értek<br>egyet | részben<br>egyvetértek | egyvetértek | teljesen<br>egyvetértek |

| Állítás                                                                                                                                       | 1. | 2. | 3. | 4. | 5. |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|----|----|----|----|
| 1. A gyógyszerelés áttekintése kiváló lehetőség a gyógyszerészek szakmai tudásának bizonyítására a lakosság irányába.                         |    |    |    |    |    |
| 2. A gyógyszerelés áttekintése segít a gyógyszerészeknek, hogy betegeik gyógyszereléssel kapcsolatos ismereteit felmérhessék.                 |    |    |    |    |    |
| 3. A gyógyszerelés áttekintése a gyógyszerészeknek csak elvesztegetett idő.                                                                   |    |    |    |    |    |
| 4. A gyógyszerelési áttekintés javít a nem megfelelő gyógyszeralkalmazáson.                                                                   |    |    |    |    |    |
| 5. A gyógyszerelési áttekintés javítja a beteg-együttműködést.                                                                                |    |    |    |    |    |
| 6. A gyógyszerelési áttekintés javítja a vényköteles gyógyszerek esetében a költséghatékonyságot.                                             |    |    |    |    |    |
| 7. Véleményem szerint a betegek nem igénylik ezt a szolgáltatást a gyógyszerésztől.                                                           |    |    |    |    |    |
| 8. Egyszerűen nincs időm a gyógyszerelési áttekintés elvégzésére.                                                                             |    |    |    |    |    |
| 9. A gyógyszertárban megfelelőek a szakmai és tárgyi feltételek, hogy a gyógyszerelési áttekintést el tudjam végezni a megfelelő színvonalon. |    |    |    |    |    |
| 10. Több gyógyszerelési áttekintést tudnék végezni, ha ez finanszírozott tevékenység lenne.                                                   |    |    |    |    |    |



# Háziorvosi kérdőív

Dátum:.....év.....hónap.....nap

## HÁZIORVOSI KÉRDŐÍV

Neme: .....

Hány éve gyakorolja a szakmát? .....éve

*A következő néhány kérdés a lezajlott szakgyógyszerész-képzési projektmunka (gyógyszerbiztonsági áttekintés és nyomon követés orvos-gyógyszerész együttműködéssel a gyógyszertárakban) eredményességét méri fel orvosi szempontból.*

*Kérjük, hogy a leginkább megfelelőnek gondolt válasz betűjelét karikázza be!*

1. Hogyan jellemezni a projektmunka (gyógyszerelés áttekintése és gyógyszerbiztonsági ellenőrzés) során kialakult orvos-gyógyszerész munkakapcsolatot?
  - a) megfelelő
  - b) korlátozott
  - c) rossz
  - d) nem volt
2. Milyen gyakran történt szóbeli konzultáció az orvos és a gyógyszerész között a gyógyszerelések áttekintése kapcsán?
  - a) gyakran
  - b) alkalmanként
  - c) ritkán
  - d) nem történt
3. Milyen gyakran történt írásbeli konzultáció az orvos és a gyógyszerész között a gyógyszerelések áttekintése kapcsán?
  - a) gyakran
  - b) alkalmanként
  - c) ritkán
  - d) nem történt
4. Mennyire tartotta hasznosnak a kivitelezett gyógyszerelési áttekintést, gyógyszerbiztonsági ellenőrzést és nyomon követést összességében a projektmunka során?
  - a) nagyon hasznos volt
  - b) hasznos volt
  - c) közömbös
  - d) nem volt hasznos

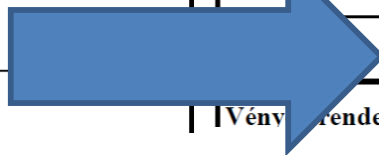
Dátum:.....év.....hónap.....nap

5. Mennyire tartja hasznosnak általánosságban a gyógyszerészek által végzett gyógyszerbiztonsági ellenőrzést orvosi szempontból?
  - a) egyértelműen hasznos
  - b) nem jelent változást
  - c) nem hasznosítható
  - d) inkább további problémákat okoz
6. Mennyire tartja hasznosnak általánosságban a gyógyszerészek betegek részére nyújtott gyógyszereléssel kapcsolatos tanácsadását?
  - a) igazán hasznos és kiemelendő
  - b) hasznos
  - c) a gyógyszerészek felkészültségétől függő
  - d) nem támogatandó
7. Véleménye szerint a gyógyszerészekre általánosságban melyik állítás igaz a gyógyszerelés áttekintése kapcsán?
  - a) a gyógyszerészek megfelelő helyzetben vannak és képesek arra, hogy a beteg gyógyszereléssel kapcsolatos problémáit áttekintsék
  - b) a gyógyszerészek a gyógyszerelési áttekintésre korlátozottan alkalmasak
  - c) a gyógyszerészek alkalmassága a gyógyszerelés áttekintésére felkészültségüktől függő
  - d) a gyógyszerészek nem alkalmasak a gyógyszerelés áttekintésére
8. Amennyiben javaslata vagy véleménye van a lezajlott projektmunka kapcsán, megtisztelt, ha megosztja velünk:

*Köszönjük, hogy kitöltötte a kérdőívet!  
Köszönjük együttműködését!*

# Az 1. projekt-tábla második fele

| Konzultációk dátum szerinti felsorolása (expediálási alkalmak) | Záró beteg-együttműködés, adherencia<br>(a kérdésekre adott válaszok sorszáma, és a kitöltés módszertana: inretjús vagy önálló kitöltés) |           |           |           |           | Záró gyógyszerismeret (%-os érték, és módszertan: interjús vagy önálló kitöltés) | A projekt zárásakor <u>folymatosan</u> szedett gyógyszerek száma (db) | Volt-e valamilyen változtatás a gyógyszerelésben a projekt együttműködésének eredményeként? (igen/nem; milyen típusú?) | A projekt során tapasztalt beteg-együttműködés (adherencia) a gyógyszerterában, saját vélemény szerint (alacsony, átlagos, magas) |
|----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                | 1. kérdés                                                                                                                                | 2. kérdés | 3. kérdés | 4. kérdés | 5. kérdés |                                                                                  | Vényen rendelt, belsőleg:                                             |                                                                                                                        |                                                                                                                                   |
|                                                                |                                                                                                                                          |           |           |           |           |                                                                                  |                                                                       |                                                                                                                        |                                                                                                                                   |
|                                                                | Módszertan                                                                                                                               |           |           |           |           |                                                                                  |                                                                       |                                                                                                                        |                                                                                                                                   |
| Összesen:                                                      |                                                                                                                                          |           |           |           |           |                                                                                  | OTC, belsőleg:                                                        |                                                                                                                        |                                                                                                                                   |
|                                                                | 1. kérdés                                                                                                                                | 2. kérdés | 3. kérdés | 4. kérdés | 5. kérdés |                                                                                  | Egyéb:                                                                |                                                                                                                        |                                                                                                                                   |
|                                                                |                                                                                                                                          |           |           |           |           |                                                                                  |                                                                       |                                                                                                                        |                                                                                                                                   |
|                                                                | Módszertan                                                                                                                               |           |           |           |           |                                                                                  | Vényen rendelt, belsőleg:                                             |                                                                                                                        |                                                                                                                                   |
| Összesen:                                                      |                                                                                                                                          |           |           |           |           |                                                                                  | OTC, belsőleg:                                                        |                                                                                                                        |                                                                                                                                   |
|                                                                | 1. kérdés                                                                                                                                | 2. kérdés | 3. kérdés | 4. kérdés | 5. kérdés |                                                                                  |                                                                       |                                                                                                                        |                                                                                                                                   |
|                                                                |                                                                                                                                          |           |           |           |           |                                                                                  |                                                                       |                                                                                                                        |                                                                                                                                   |
|                                                                | Módszertan                                                                                                                               |           |           |           |           |                                                                                  |                                                                       |                                                                                                                        |                                                                                                                                   |
|                                                                |                                                                                                                                          |           |           |           |           |                                                                                  |                                                                       |                                                                                                                        |                                                                                                                                   |



**SEMMELWEIS EGYETEM**

semmelweis.hu/gyogyszerter

Egyetemi Gyógyszerter

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet





# A 2. projekt-tábla (1)

| Beteg kód | A gyógyszerelés hatóanyagai (felsorolva, ide értve az OTC-k és egyéb termékek hatóanyagait is)                                                                                                                              | Gyógyszerelési probléma/-ák besorolása és rövid leírása (SZEBB-protokoll, GYP1-GYP6) | Megosztotta-e a gyógyszerelési feladatokat kollégáival? Ha igen, hogyan segítették Önt? Hogyan történt meg a feladatok kiosztása? |  | Háziorvosi együttműködés jellemzése                                                   |  |
|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|---------------------------------------------------------------------------------------|--|
| 1         | Minden hatóanyag felsorolása. Az új <b>hatóanyagok</b> jelölése, az elvett <b>hatóanyagok</b> jelölése, esetleg a csökkentett mennyiségű <b>hatóanyagok</b> jelölése, vagy a növelt mennyiségű <b>hatóanyagok</b> jelölése. | GYP-k azonosítása és rövid leírása!                                                  | Gyógyszertárvezető:                                                                                                               |  | Volt-e az érintett beteg esetén részletes, terápiás kapcsolattartás háziorvossal?     |  |
|           |                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                      | Gyógyszerész(ek):                                                                                                                 |  | Milyen okból vette fel a kapcsolatot a háziorvossal?<br>(Mi volt a "risztási szint"?) |  |
|           |                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                      | Expediáló szakasszisztens(ek):                                                                                                    |  | Hogyan tartották a kapcsolatot?<br>(Pl. telefonon, személyesen, írásban, egyéb stb.)  |  |
| 2         | Minden hatóanyag felsorolása. Az új <b>hatóanyagok</b> jelölése, az elvett <b>hatóanyagok</b> jelölése, esetleg a csökkentett mennyiségű <b>hatóanyagok</b> jelölése, vagy a növelt mennyiségű <b>hatóanyagok</b> jelölése. | GYP azonosítása és rövid leírása!                                                    | Gyógyszertárvezető:                                                                                                               |  | Volt-e az érintett beteg esetén részletes, terápiás kapcsolattartás háziorvossal?     |  |
|           |                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                      | Gyógyszerész(ek):                                                                                                                 |  | Milyen okból vette fel a kapcsolatot a háziorvossal?<br>(Mi volt a "risztási szint"?) |  |
|           |                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                      | Expediáló szakasszisztens(ek):                                                                                                    |  | Hogyan tartották a kapcsolatot?<br>(Pl. telefonon, személyesen, írásban, egyéb stb.)  |  |
| 3         | Minden hatóanyag felsorolása. Az új <b>hatóanyagok</b> jelölése, az elvett <b>hatóanyagok</b> jelölése, esetleg a csökkentett mennyiségű <b>hatóanyagok</b> jelölése, vagy a növelt mennyiségű <b>hatóanyagok</b> jelölése. | GYP azonosítása és rövid leírása!                                                    | Gyógyszertárvezető:                                                                                                               |  | Volt-e az érintett beteg esetén részletes, terápiás kapcsolattartás háziorvossal?     |  |
|           |                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                      | Gyógyszerész(ek):                                                                                                                 |  | Milyen okból vette fel a kapcsolatot a háziorvossal?<br>(Mi volt a "risztási szint"?) |  |
|           |                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                      | Expediáló szakasszisztens(ek):                                                                                                    |  | Hogyan tartották a kapcsolatot?<br>(Pl. telefonon, személyesen, írásban, egyéb stb.)  |  |



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszerzar](http://semmelweis.hu/gyogyszerzar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# A 2. projekt-tábla (2)

| <p><b>Kellett-e külön időpontot egyeztetni a beteggel?</b><br/>(húzza alá a leginkább megfelelő választ)</p> | <p><b>Milyen "környezeti vagy munkahelyi tényező" hátráltatta leginkább az adott beteg gyógyszerbiztonsági ellenőrzésének lebonyolításában? Miért?</b></p> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Csak az első gyógyszerbiztonsági ellenőrzés és áttekintés kapcsán (adatok felvételekor)                      |                                                                                                                                                            |
| Volt, hogy egyeztettem időpontot, de volt, hogy nem                                                          |                                                                                                                                                            |
| Soha nem volt szükség külön időpont-egyeztetésre                                                             |                                                                                                                                                            |
| Csak az első gyógyszerbiztonsági ellenőrzés és áttekintés kapcsán (adatok felvételekor)                      |                                                                                                                                                            |
| Volt, hogy egyeztettem időpontot, de volt, hogy nem                                                          |                                                                                                                                                            |



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszerter](http://semmelweis.hu/gyogyszerter)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



## 5. LÉPÉS – a beadandó dolgozat és mellékleteinek a feltöltése SE, E-learningbe!

### Határidő: 2020. április 17.

A projektmunka leadása a szokott feltételek alapján kell, hogy megtörténjen:

- **5 oldalas Times New Roman 12-es betűtípus, 1,5 sorköz, borító oldal + maximum 5 oldal.**
- A borítólapon a projekt címének, készítőjének és a szakképesítés nevének kell szerepelnie.
- A projekt címe: **Háziorvos-gyógyszerész együttműködés tapasztalatai a ..... gyógyszerertárban**
- Amennyiben irodalmi hivatkozást tartalmaz, annak meg kell felelnie a szakdolgozatban szereplő elvárásoknak.
- Tartalmi felépítése:
  1. Projekt környezetének ismertetése (releváns szempontok, gyógyszerertár és háziorvos kapcsolat).
  2. A projekt egyes lépéseivel kapcsolatos főbb megállapítások:
    - Munkafolyamat szervezése, háziorvosi bevonás tapasztatai, kollégák együttműködése, beteg reakciók, használt eszközök bemutatása, főbb akadályok bemutatása, azok megoldása stb.
    - A projekt-táblák írásos jellemzése, ott ahol az szükséges és plusz információt, magyarázatot nyújt a szöveges értékelés.
  3. A gyógyszerbiztonsági ellenőrzés implementációjára vonatkozó javaslatok, változásmenedzsment és időmenedzsment gyógyszerertárvezetői megközelítéssel.
  4. Gyógyszerész-háziorvos együttműködésre vonatkozó javaslatok, változásmenedzsment és időmenedzsment gyógyszerertárvezetői megközelítéssel.
- **Mellékletek:**
  - **1. projekt-tábla teljesen kitöltve, excel fájlként.**
  - **2. projekt-tábla teljesen kitöltve, excel fájlként.**
  - **Gyógyszerészi kérdőív scannelve (pdf).**
  - **Háziorvosi kérdőív scannelve (pdf).**
  - **Beteg-elégedettségi kérdőívek scannelve (pdf, 1db fájlként).**

***Amennyiben szükségesnek vélt, a teljes dokumentáció bekérhető (eredeti kérdőívek, adatlapok), tehát azok elérhetőségét fel kell tüntetni a dolgozatban, de alapvetően ezeket NEM kell feltölteni!***

# A beadandó dolgozat szempontjai

**A felsorolt tartalmi elemeknek a beadott projektmunkában az elfogadáshoz szerepelnie szükséges!!!**

## 1. Projekt környezetének ismertetése

- Gyógyszertár környezetének leírása:
  - Hány lelkes település (település típus, Bp., megyei jogú város, kisváros stb.), hány gyógyszertár van?
  - Az adott gyógyszertár hány órát tart nyitva, hány expedíálási hely van, hány gyógyszerész dolgozik, van-e a gyógyszerészeti gondozási tevékenységre elkülönített helyiség?
  - A gyógyszertárat felkereső betegkör jellemzése idősek, fiatalok, gyermekek aránya, jellemző szociális státuszleírás, átmenő betegkör, törzsvásárló betegek vélt aránya?
  - Gyógyszertárral kapcsolatban álló orvosok jellemzése (szakorvosi, háziorvosi kapcsolatok)?
  - Gyógyszertár egyéb tevékenysége amennyiben releváns?



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# A beadandó dolgozat szempontjai

## 2. A projekt egyes lépéseivel kapcsolatos főbb megállapítások

### 2.1. Munkafolyamat szervezése, háziorvosi bevonás tapasztatai, kollégák együttműködése, beteg reakciók, használt eszközök bemutatása, főbb akadályok bemutatása, azok megoldása...

- Személyi jogos gyógyszerész támogatásának biztosítása, és a gyógyszertárban dolgozók megnyerése.
  - Hogyan sikerült megnyerni a személyi jogos gyógyszerészt, és a gyógyszertárban dolgozókat a projekt támogatásához?
  - Csatlakoztak-e a BEGONIA szoftverhez?
- Háziorvos bevonása.
  - Hogyan választotta ki, hogy melyik háziorvost vonja be?
  - Hogyan készítette elő az első találkozást, hogyan készült fel erre?
  - Milyen volt a háziorvos reakciója, szükséges volt-e más háziorvos bevonása?
- Betegbevonás.
  - Milyen tájékoztatást készített elő a betegkörnek?
  - Hány beteget sikerült bevonnia, számszerűen milyen volt az elutasítottság aránya, milyen okokra vezethető vissza az esetleges elutasítás?
  - Egy beteg bevonása, és a leírásban rögzített adatoknak a felvétele átlagosan mennyi időt vett igénybe (első alkalom)? ...



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet





# A beadandó dolgozat szempontjai

...

- A gyógyszerbiztonsági ellenőrzés jellemzői:
  - Mennyi ideig tartott a bevont betegek számára az expedálás fokozottabb tájékoztatással?
  - Melyik eszközöket használta a kapott anyagok közül a gyógyszerelés rögzítésére?
  - Hogyan szervezte meg a gyógyszertárban a gyógyszerbiztonsági ellenőrzéshez kapcsolódó munkafolyamatot?
    - Használt-e TAJ betekintést (NEAK, gyógyszertári szoftver)?
    - Használt-e pl. interakciókat vizsgáló szoftvert vagy alkalmazást?
    - Elegendő volt-e expedálás során a konzultáció, vagy szükség volt külön beszélgetésre?
    - Mennyire tudtak segíteni a kollégák?
    - Milyen szakmai anyagokat használt leginkább?
  - Szükség esetén hogyan vette fel a kapcsolatot a beteg háziorvosával (levéllel, telefonon, személyesen)?
  - Milyen tájékoztatást alkalmazott a betegek felé (szóbeli, írásbeli anyag, ha ez utóbbi akkor milyen forrásból, egyéb)?

## 2.2. Esetleg a projekt táblák írásos jellemzése, ott ahol az szükséges és plusz információt, magyarázatot nyújt azok szöveges értékelése

- Hányszor került gyógyszerelési probléma azonosításra, milyen típusúak voltak a problémák, milyen intervenciót alkalmazott, kapott-e visszajelzést (bemutatott szakmai anyag szerint)?



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# A beadandó dolgozat szempontjai

## 3. A gyógyszerbiztonsági ellenőrzés implementációjára vonatkozó javaslatok, gyógyszerértárvezetői szemmel (változás- és időmenedzsment)

- Hogyan vezetné be a polifarmáciás betegek gyógyszerbiztonsági ellenőrzéseként az Ön által alkalmazott gyakorlatot pl. saját, jövőbeni gyógyszerértárában (amennyiben még nincs)?
- Kézi vs. szoftveres dokumentáció lehetőségei?



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# A beadandó dolgozat szempontjai

## 4. Gyógyszerész-háziorvos együttműködésre vonatkozó javaslatok, gyógyszerértárvezetői szemmel (változás- és időmenedzsment)

- Mennyire volt együttműködő a háziorvos? (Segített-e a betegek kiválasztásában, bevonásában?)
- A megszerzett tapasztalat alapján hogyan alakítható ki az együttműködés?
- Hogyan javasolja felkeresni egy-egy projekt kapcsán a háziorvost?
- Milyen kapcsolattartást és kapcsolattartási formát javasol a háziorvossal (rendszeres találkozók, problémához kapcsolódó esetek, személyesen, írásban, telefonon stb.)
- Az előző kapcsolattartási formák egyes esetekhez hogyan köthetőek?
- Milyen riasztási szinteket definiálna? Mikor kell mindenképpen orvoshoz fordulni?



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszerter](http://semmelweis.hu/gyogyszerter)

Egyetemi Gyógyszerár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet



# A részletes gyógyszerbiztonsági ellenőrzés gyógyszerészi konzultációinak ajánlott módszertana

**Hosszabb időt vehet igénybe... >>>  
gyógyszertári időmenedzsment!**

## Első alkalom

**Beteg tájékoztatása**  
(Projekt célja, menete)

**Beteg adatainak felvétele**  
(Nem, kor, elérhetőségek, háziorvos adatai)

**Teljes gyógyszerelés felvétele, rögzítése**  
(Beteg receptjei, elmondása, TAJ betekintés, Patikai program alapján)

**Gyógyszerismeret felmérése**  
(kérdőív %-os eredmény)

**Gyógyszerbiztonsági ellenőrzés**  
(Gyógyszerelési problémák rögzítése, megoldása, konzultáció) \*

**A munkahelyi környezet sajátos tényezői hátráltathatják a kivitelezést...**

**>>>**

**Gyógyszertári változásmenedzsment!**

## Után követési alkalmak

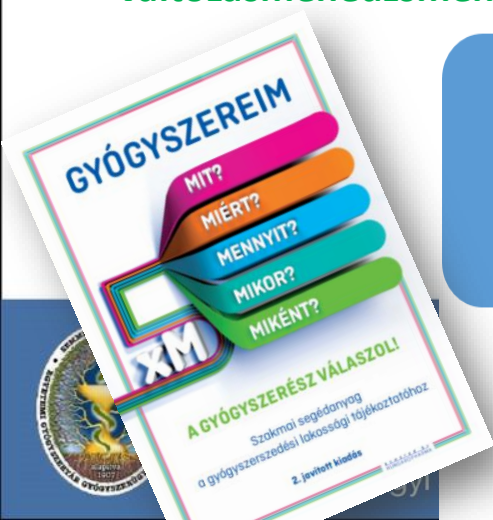
### Havi ismétlés

**Intervenciók eredményének ellenőrzése**

**Gyógyszerelésben történt változások felmérése és rögzítése**

**Ismételt gyógyszerbiztonsági ellenőrzés (ha volt változás)**

**Konzultáció** \*



\* háziiorvosi, illetve kezelőorvosi egyeztetés szükséges lehet

# Felmerülő kérdések most?

**Kihez lehet fordulni, ha kérdés vagy probléma merül fel a  
projektmunka során?**

**Illetve, ha egyéb írásos anyagokat szeretnétek használni  
tájékoztatás céljából a projekt során, akkor azokat  
először küldjétek meg nekem, egyeztessünk!**

**Somogyi Orsolya**

**[somogyi.orsolya@pharma.semmelweis-univ.hu](mailto:somogyi.orsolya@pharma.semmelweis-univ.hu)**



**SEMMELWEIS EGYETEM**

semmelweis.hu/gyogyszertar

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet





# Köszönöm a figyelmet!



***Eredményes munkát kívánunk!***



**SEMMELWEIS EGYETEM**

[semmelweis.hu/gyogyszertar](http://semmelweis.hu/gyogyszertar)

Egyetemi Gyógyszertár

Gyógyszerügyi Szervezési Intézet

